

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
431		SIGISMV▲ P▲ REX▼ " PO▼ M▼ D▼ LITVA		[9510079]	R3	
432		"	LITVA ▼ F	[113174]		·1·5·3·6·
433		LITVA▼▲▼	LITVA	[K]		1536
434		SIGIS- - REX▼ PO▼ M▼ D▼ LITV	LITVA ▼ F	[113175]		·1·5·3·6·
435		SIGISMVX P X REXX PO X M X DLITV.	MAG ▼ - DVCA▼ LITVA	[K]		F
436		SIGISMV▼ P▲ REX▼ " PO▼ M▼ D▼ LITVA		[K]		·1·5·3·6·
437		LITV "		[K]		
438		LIT "		[K]		
439		SIGISMVN▼ P▼ REX▼ PO▼ M▼ D▼ LITVA	LITVA F	[ČDM]		·1·5·3·6·
440		SIGISMV▲ P▲ REX▼ PO▼ M▼ D▼ LITVA	MONETA▼ MA▼ - DVCA▼ LITVAN	[K]		F
441		SIGISMV·Px REX x PO X M X D X LITVA	MA· - DVCA▼ LITVAN	[12070]		F
442		"	MAG· - DVCA▼ LITVAN	[12071]		
443		SIGISMVN·P·REX· PO·M·D·LITVA	MONETA MAG - DVCA LITVA	[K]		A - Erelis karūna įterpta į legendą F ·1·5·3·6·
444		SIGISMV▲ P▲ REX▲ PO▲ M▲ D▲ LITVA	LITVA F [K]	"		·1·5·3·6?

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
445		SIGISMVN▲ P▲ REX▲ PO▲ M▲ D▲ LITVA	MONETA·MAG - DVCA·LITVA	[K]	R3	F ·1·5·36·

A

R

GRAŠIS



- A. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda
SIGISMVN(dus) P(rimus) REX PO(loniae)
M(agnus) D(ucis) LITVA(niae).
- R. Vytis, po juo raidė M*, žemiau 1536 metai.
Apačioje Gedimino stulpai. Tarp dviejų ratelių
legenda **MONETA MAG(ni) DVCA(tus)**
LITVA(niae).

Vilniaus kalykla, 1536 m., sidabras, skersmuo 25 - 27 mm, vid. masė 2,57 g, praba apie 375.

M1:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
446	1536	SIGISMV▼ P▼ REX▼ PO▼ M▼ D▼ LITVA	MONETA ▼ MA - DVCA ▼ LITV ▼ M 15·3·6	[95367]	R4
447	"	LITVA	MA	[95368]	
448	"	MA - ▼ DVCA ▼ LITV ▼ M ·1·5·3·6·		[K]	
449		LITV	MA	[CDM]	
450		LIT ▼ VA	MAG - DVCA ▼ LITVA M 1·5·3·6	[CDM]	
451		LITV	"	[CDM]	
452		SIGISMV× P× REX × PO× M× D× LIT	MONETA MAG - DVCA LITVA M 1536	[K]	

* M - Martius, Maius (lot.) - kovas, gegužė.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
453	"		MONETA ♦ MAG - DVCA ♦ LITVA	[39,K]	R4
			M 1536		
454		LITV	MONETA X MAG - DVCA · LITV	[12075]	
			M		
455		LITVA	"	[12074]	
456		REX ▼ PO ▲ M ▲ D ▲ LITV	MONETA ♦ MAG - DVCA ♦ LITV	[K]	
			M		
457		SIGISMVN ♦ P ♦ REX ♦ PO ♦ M ♦ D ♦ LITVA?	"	[K]	
458		SIGISMV X P X REX X P X M X D X LITVA X	MONETA X MAG - DVCA · LITVA	[12073]	
			M		



GRAŠIS

- A. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda
SIGISMVN(dus) P(rimus) REX PO(loniae)
M(agnus) D(ucis) LITVA(niae).
- R. Vytis, po juo raidė A*, žemiau **1536** metai.
Apacijoje Gedimino stulpai.Tarp dviejų ratelių
legenda **MONETA MAGNI DVCA(tus)**
LITVA(niae).

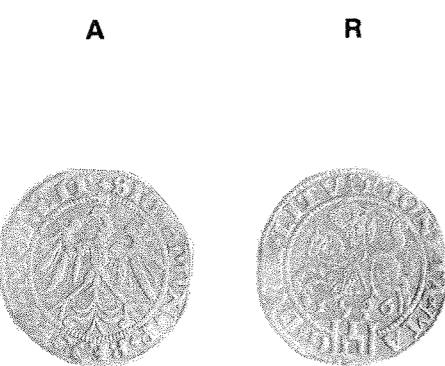
Vilniaus kalykla, 1536 m., sidabras, skersmuo 25 - 27 mm, vid. masė 2,37 g, praba apie 375.

M1:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
459	1536	SIGISMVN×P×REX×	MONETA × MA G ×	[957107,K]	R4
		PO×M×D×LITV	DVCA×LITV		
			A		
			1536		
460	"		LITV	[K]	
			A		
			1536		
461	"		LITVA	[959352]	
			A		
			1536		
462		SIGISMVN×P×REX×	LITV	[955651]	
		PO×M×D×LI	A		
			1536		
463		LITV+	LITVA	[K]	
			A		
			1536		
464		LIT+	LITV	[9510080,K]	
			A		
			1536		
465		SIGISMVN×P×REX×	MA-	[K]	
		PO×M×D×LITV	DVCA×LITV		
			A		
			1536		

* A - Aprilius (lot.) - balandis.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
466		LITV	MA - DVCA × LITVA	[39]	R4
			A		
			1536		
467		LITV	MAGN - I DVCA × LITVA	[K]	
			A		
			15·36		



GRAŠIS

- A. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGISMVN(dus) P(rimus) REX PO(loniae)**
M(agnus) D(ucis) LITVA(niae).
R. Vytis, po juo raidė A*, žemiau **1536** metai.
Apačioje Gedimino stulpai.Tarp dviejų ratelių
legenda **MONETA MAGNI DVCA(tus)**
LITVA(niae).

Vilniaus kalykla, 1536 m., sidabras, skersmuo 25 - 27 mm, vid. masė 2,37 g, praba apie 375.

M1:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
459	1536	SIGISMVN X P X REX X PO X M X D X LITV	MONETA X MA [H]G X DVCA X LITV	[957107,K]	R4
			A 1536		
460	"		LITV A 1536	[K]	
461	"		LITVA A 1536	[959352]	
462		SIGISMVN X P X REX X PO X M X D X LI	LITV A 1536	[955651]	
463		LITV+	LITVA A 1536	[K]	
464		LIT+	LITV A 1536	[9510080,K]	
465		SIGISMVN X P X REX X PO X M X D X LITV	MA - DVCA X LITV A 1536	[K]	

* A - Aprilius (lot.) - balandis.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
466		LITV	MA - DVCA X LITV A 1536	[39]	R4
467		LITV	MAGN - I X DVCA X LITV A 1536	[K]	

ŽYGINANTO AUGUSTO MONETŲ ĮVAIROVĖ

Dar 1544 m. Žygimantas Senasis, siekdamas užtikrinti savo sūnui Žygimantui Augustui LDK sostą, paskyrė jį Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu. Jau kitais, 1545 metais, Žygimanto Augusto įsakymu LDK iždininkas Jonas Hornostajus Vilniuje, Vokiečių gatvėje, nupirkо namą ir atidarė sidabro monetų kalyklą. Cia raštininko Jokūbo Diecijaus rūpesčiu buvo pradėti kaldiinti pusdenariai (obolai), pusgrašiai ir grašiai. Šiai kalyklai Vakarų Europoje buvo nupirkti modernūs įrengimai, pasamdyti įgudę pinigiai, todėl Žygimanto Augusto monetos, ypač velyvosios, kokybiskos ir meniškos. Šio laikotarpio LDK piniguose atsirado nemaža naujovė, kaip antai: 1545 m. grašiai - pirmosios monetos su didžiojo kunigaikščio portretiniu atvaizdu, 1547 m. florinas* - pirmoji lietuviška auksinė moneta, o kalyklos valdytojas Gabrielius Tarla pirmasis monetose pradėjo kaldiinti savo heraldinį ženklą - "Kirvį". Vėliau savo ženklus monetose įsprausdavo ne tik kalyklos valdytojai, bet ir LDK Žemės iždininkai, vykdę valstybinę kalyklų priežiūrą, net pinigai; šiuo laikotarpiu nukaldinta nepaprastai daug monetų (žr. 12 lent.). Dauguma jų Lietuvoje kaldiintos pirmą kartą - pusdenaris (1545 m.), dvidenaris (1545 m.), dvigrašis (1546 m.), keturgrašis (1547 m.), pustaleris (1548 m.), taleris (1548 m.), florinas (1547 m.), 10 florinų (1562 m.). O 1565 metų dvigrašis yra vienintelė tokio nominalo moneta Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės numizmatikoje. Dalis šių monetų, pvz., dvidenaris, dvigrašis, keturgrašis, buvo kaldinamos siekiant palengvinti atsiskaitymus ir apyvartą tarp lietuviškų (20% vertingesnių) ir lenkiškų (prastesnių) monetų. Antai 1 lenkiškas pusgrašis buvo keičiamas į 2 lietuviškus dvidenarius, 5 lenkiški grašiai prikygo 2 lietuviškiems dvigrašiams ir pan.

Dėl tos pačios priežasties 1546 - 1548, 1566-1568 m. buvo bandoma kaldiinti lietuviškus grašius pagal lenkišką pédą (žr. 1 lent.) [108], tačiau toks LDK pinigu sumenkimas sukėlė didelį nepasitenkinimą užsienyje (Prancūzijoje), iškilo grėsmė lietuviškų pinigu prestižui. Panašūs žemos prabos lietuviški grašiai 1566 m. buvo nukaldinti ir naujai atidarytoje Tikocino kalykle, kuriai vadovavo Stanislovas Myškovskis. Šių, kaip ir tokios pat žemos prabos lenkiškų, monetų kaldinimo pelnas turėjės padengti karo Livonijoje išlaidas.

* Numizmatinėje literatūroje lietuviškos auksinės monetos paprastai vadinamos dukatais, tačiau Žygimanto Augusto monetas teisingiau vadinti florinais, t. y. taip, kaip jose iškelta (žr. 961 pozicija).

** Laisvas vertimas (St. S.).

Kol nebuvvo glaudesnės LDK ir Lenkijos politinės sąjungos, Lenkijai niekaip nesisekė pritersti LDK kaldiinti žemesnės prabos, t. y. tokias kaip Lenkijoje, monetas. Norėdamas apriboti vertingesnių lietuviškų monetų plitimą Lenkijoje, karalius Žygimantas Senasis dar 1515 m. Universalu nustatė priterstinių pažemintų lietuviškų monetų kursą Lenkijoje, prilyginęs jį lenkiškų monetų kursui [120]. Taip lietuviškoms monetoms buvo užkirstas kelias plisti Lenkijoje. Tačiau Universalas negalėjo apginti Lenkijos rinkos nuo Čekijos Svidnicos kunigaikštystės valdovo Liudviko II Vengričio (1517 - 1528 m.) pusgrašių, kaldiintų 10% žemesne praba už lenkišką pédą. Šie pinigai plūdo į Lenkiją, o per ją į LDK [116]. Žygimantui Augustui teko skubiai gelbėti vidaus rinką nuo menkaverčių Svidnicos pusgrašių. Jie buvo supirkti ir perkaldinti į vadinamuosius didžiuosius trigašius ir šeštokus (žr. 14 lent.).

1565 m., pasikeitus Vilniaus kalyklos administracijai (žr. 15 lent.), pradėta vykdyti pinigų reforma: nukaldintos neįprastai aukštos 875 - os prabos sidabrinės monetos (dvigrašis, trigašis, keturgrašis), taip pat dvidenaris. Dėl aukštos prabos šios monetos plačiai paplitė po Europą, tapo tokios populiaros, kad jų išvaizdą pradėta kopijuoti kituose kraštuose. Antai Dezanoje (Italija) nukaldintoje Antonijaus Marijos Tizone (Antonius Maria Tizzone) (1598 - 1641 m.) monetėje (24 pav.) nukopijuota ne tik monetos tipas, bet net valdovo atvaizdas bei jo heraldiniai ženklai. Išties įdomus falsifikatas!

Žygimantui Augustui bei LDK bajorams linkstant į uniją su Lenkija, 1565 m. pradėta kaldiinti vienintelė tokios rūšies LDK moneta - satyrinis trigašis su lotynišku įrašu, paimtu iš Šv. Rašto antros Dovydo psalmės: QVI HABITAT IN COELIS IRRIDEBIT EOS (danguje esantis juokiasi iš jų**). Taip buvo pašiepiami Lietuvai pražūtingos unijos su Lenkija šalininkai [17,121]. Toks humoras, matyt, nelabai patiko galtingiesiems, nes jau kitais metais satyrinį trigašį nustota kaldiinti.

Atskirą Žygimanto Augusto monetų tipą sudaro kontrasignuotas Ispanijos karalių Karolio V (1555 - 1566 m.) ir Pilypo II (1556 - 1598 m.) Neapolio monetos. Šių monetų kilmė tokia.

A R



M2:1

24 pav. Antonijaus Marijos Tizone (1598 - 1641 m.) Italijoje (Dezana)
falsifikuota 1/8 skudo moneta [957172]

Žygimanto Augusto motina Bona Sforca (1494- 1557 m.) po vyro mirties, 1556 m., išvyko į gimtąją Bario kunigaikštystę (Italija), 24 - iomis karietomis išsiveždama savo 43 000 dukatų vertės turą. Šią nemažą pinigų sumą karalienė Bona paskolinė Neapolio valdovui Ispanijos karaliui Pilypui II už 10% metines palūkanas. 1559 m., mirus motinai, Žygimantas Augustas pareikalavo grąžinti skolą. Dalis skolintų pinigų gržo Karolio V ir Pilypo II sidabrinėmis Neapolio monetomis.

Teigiamai [122], kad, vengiant monetų perkaldinimo nuostolių ir norint greičiau išmokėti algas Livoniją nuo Maskvos ginančiai LDK kariuomenei, šios gerokai sudilę monetos 1564 m. buvo kontrasignuotos Vilniaus kalykle, reverse jmušant Žygimanto Augusto monogramą ir metus*. 1564 m. gegužės mén. 16 d. Universalu kontrasignuotoms Neapolio monetoms buvo nustatytas priterstinių kursas - 1 taleris = 60 grašių, nors sidabro Jame - vos už 33,5 grašio...

Tais pačiais 1564 m. buvo nukaldinti ir pirmieji

lietuviški taleriai (puskapės), prilyginti 30 grašių, taip pat bandyta kaldiinti perpus mažesnės vertės 15 grašių monetas.

Taleriai, taip pat kaip ir anksčiau kaldiinti auksinai florinai, buvo skirti ne tiek vidaus, kiek užsienio rinkai. Nuo kitų lietuviškų monetų jie skyrėsi ne tik didele verte, bet ir išvaizda. Reverse iškaltame penkių dalų skyde šalia Lietuvos ir Lenkijos valstybinių herbų - Vyčio ir Erelio - buvo pavaizduoti nuo seno valdomų slaviškų žemų simboliai - Kijevo (Angelas), Volynės (Kryžius), taip pat ir 1514 m. prarastojo Smolensko herbas (Lokys). Tai akivaizdus demonstravimas politinių Lietuvos ir Lenkijos siekių susigrąžinti šią sritį. Deja, Žygimantui Augustui neteko valdyti Smolenską, atimtą iš Maskvos tik 1611 m.

Auksinėms lietuviškoms monetoms kaldiinti Vilniuje buvo įsteigta atskira kalykla. Joje buvo nukaldinta paskutinė, deja, tik bandomoji, jau pounijinė Žygimanto Augusto moneta - 1571 m. florinas.

* O. Kubickio rinkinyje buvęs Žygimanto Augusto monograma 1564 m. kontrasignuotas Saksonijos kunigaikščio Augusto I (1553 - 1588) taleris (Drezdeno kalykla), kurio aversas pateiktas [12018a]. Nesant kitų informacijos šaltinių apie saksiškas kontrasignuotas monetas ir dėl nesudėtingo tokų monetų padirbimo nesiryžtame tvirtinti, jog tai nėra falsifikatas.

Manome, kad [169] pavaizduota Žygimanto Augusto monograma kontrasignuota 8 realų ispaniška moneta taip pat netikra.

13 lentelė. 1564 m. kontrasignuotos Neapolio monetos

ŽYGIMANTAS AUGUSTAS

1544 - 1572 m.

\$ - SIGISMUNDUS AUGUSTUS

└─ Gedimino stulpai

12 lentelė. Žygimanto Augusto monetų emisijų chronologija

Metai	Moneta												
	0,5 den.	1 den.	2 den.	0,5 gr.	1 gr.	2 gr.	3 gr.	4 gr.	6 gr.	0,5 tal.	1 tal.	1 flor.	10 flor.
1545	*	*		*	*								
1546	*	*		*	*		*						
1547	*	*		*	*		*					*	
1548	*			*	*							*	
1549	*			*	*							*	
1550	*			*	*							*	
1551	*			*	*							*	
1552	*			*	*							*	
1553	*			*	*							*	
1554	*			*	*							*	
1555	*			*	*							*	
1556	*			*	*		*					*	
1557	*			*	*							*	
1558	*			*	*							*	
1559	*			*	*							*	
1560	*			*	*							*	
1561				*	*							*	
1562				*	*		*					*	
1563	*			*	*		*					*	
1564				*	*		*					*	
1565	*	*	*	*	*	*	*					*	
1566	*	*	*	*	*	*	*					*	
1567	*			*	*		*					*	
1568				*	*		*					*	
1569	*											*	
1570	*											*	
1571												*	

Valdovas	Moneta		
	0,25 tal.	0,5 tal.	1 tal.
Karolis V Pilypas II	*	*	*

14 lentelė. Žygimanto Augusto sidabrinų monetų metrologiniai duomenys

Moneta	Masė, g	Praba, lotai*	Sidabro kiekis, g	Nukaldinta monetų iš vienos Krokuvos markės (197,68 g)	
				ligatūrinės	sidabro
Pusdenaris	0,317	1,75	0,035	624	5705
Denaras	0,317	3,5	0,07	624	2852,5
Dvidenaris	0,63	3,5	0,139	312	1426,5
Pusgrašis					
1545 - 1558	1,25	6,0	0,47	158	421
1558 - 1566	1,26	5,5	0,433	160	457
Grašis (lietuviška pėda)					
1545 - 1546	2,54	6,0	0,955	79	210
1555-1557,1559	2,53	5,5	0,868	80	233
Grašis (lenkiška pėda)					
1546 - 1548	2,06	6,0	0,77	96	256
1566 - 1568	2,06	5,5	0,71	96	279
Grašis (Tikocino)	1,7	5,5	0,58	116	341
Trigrašis					
1546 - 1556	2,67	14	2,33	74	85
(didysis) 1562	7,07	5,5	2,43	28	81,5
1562 - 1566	3,0	14	2,625	66	75
Keturgrašis					
1565 - 1569	4,29	14	3,76	47	52,5
1568	3,76	14	3,29	52,6	60,1
Šeštokas					
1547	5,35	14	4,66	37	42,5
(didysis) 1562	14,97	5,5	5,14	13,5	38,5
Pustaleris	13,93	11,75	10,24	14,5	19
Taleris	27,86	11,75	20,47	7,25	9,5

* Lotinėje prabavimo sistemoje 16 lotų atitinka gryną sidabrą (žr. 43 lent.).

15 lentelė. Vilniaus monetų kalyklos administratoriai valdant Žygimantui Augustui

LDK Žemės iždininkas	Kalyklos valdytojas (laikytojas)	Vyriausiasis pinigius	Spaudų raižytojas
Jonas Hornostajus 1530 - 1558 08	Jonas Liutomirskis 1546 06 12 - 1555 04 31	Enochas Olfireris 1545 10 11 - 1549 12 31	Melchioras 1545 12 01 - 1546 10 30
	Stanislovas Miloševskis 1555	Jurgis Bēmas	Valentis Frankas 1546 10 30 - 1552 01 23
	Feliksas (laikytojas) 1555 05 01 - 1562		Martinas Vartenbergeris 1552 01 23 - 1556
Ostaſijus Valavičius 1561 06 - 1566 03 11	Gabrielius Tarla 1556 - 1565		
Mykolas Naruševičius 1566 03 11 - 1575	Voiciechas Pšetockis 1569		

16 lentelė. Vilniaus ir Tikocino kalyklų ženklai Žygimanto Augusto monetose

Ženklas	Ženklo priklausomybė	Pastabos
¶	Gabrielius Tarla	Vilniaus kalyklos valdytojas
⊕	Stanislovas Myškovskis	Tikocino kalyklos valdytojas
¤ - ¤ ; ¤ - ¤	Vilniaus kalyklos (pinigių, spaudų raižytojų) ženklai	
¤ ; ¤ ; ¤ - ¤ ; ¤ ¤ ; ¤ ¤ ¤	"	"
♦ ; ♦ ; ♦	"	"
♣ ; ♣	"	"
♠ ; ♠	"	"
◊	"	"
✿	"	"
✿	"	"
* ; * ; *	"	"
✿ ; ✿	"	"
▽ ; ▽	"	"
* ; *-* ; ***	"	"
◆	"	"
*	"	"
▽ ; ▽ ; ▽	"	"
‡	"	"
⋮	"	"
9	"	"

A

R

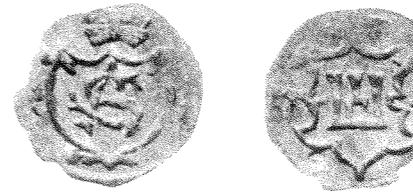
PUSDENARIS (OBOLAS)

- A. Žygimanto Augusto monograma, virš jos karūna.
R. Gedimino stulpai ant skydelio, abipus skydelio metai.

Vilniaus kalykla, 1545 - 1546 m., bilonas, skersmuo apie 12,5, masė 0,311 g, praba apie 110.

A

R

PUSDENARIS (OBOLAS)

- A. Žygimanto Augusto monograma ant skydelio, virš jo karūna.
R. Gedimino stulpai ant skydelio, abipus skydelio metai.

Vilniaus kalykla, 1546 m., bilonas, skersmuo apie 12,5 mm, masė 0,311 g, praba apie 110.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
468	1545	\$	15 - 54	[108,ČDM]	R7	R - klaidingi metai
469	1546	"	15 - 46	[95453,ČDM]		

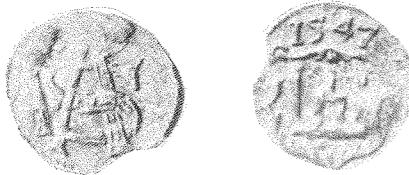
M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
470	1546	\$	15 - 46	[95454, KNM]	R*	Bandomoji moneta

A

R

PUSDENARIS (OBOLAS)



- A. Žygimanto Augusto monograma, virš jos karūna.
R. Gedimino stulpai ant skydelio, abipus skydelio metai.

Vilniaus kalykla, 1547* m., bilonas, skersruo apie 11,5 mm, masė 0,317 g, praba apie 110.

M2:1

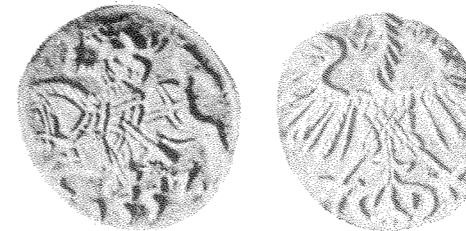
Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
471	1547	\$	1547	[95460,KNM]	R*	Bandomoji moneta [上]

* 1541 metais pažymėta moneta - falsifikatas.

A

R

DENARAS



- A. Vytis, po juo metai.
R. Erelis.

Vilniaus kalykla, 1545 - 1560, 1563* m., bilonas, skersmuo 11 - 15,5 mm, vid. masė 0,32 g, praba apie 220.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
472	1545	be metų	-	[957171]	R*	Bandomasis
473	1546	1546	-	[955664]	R4	
474	1547	1547	-	[95459]	R4	
475	1548	1548	-	[955666]	R5	
476	1549	1549	-	[955667]	R4	
477	1550	1550	-	[957132]	R6	
478	1551	1551	-	[955669]	R6	
479	1552	155Z	-	[95475]	R3	
480	1553	1553	-	[955671]	R3	
481	1554	1554	-	[955672]	R3	
482	1555	1555	-	[95482]	R2	
483	1556	1556	-	[95488]	R2	
484	1557	1557	-	[95495]	R3	
485	1558	1558	-	[95504]	R2	
486	1559	1559	-	[95510]	R3	
487		15599	-	[44674]		A - klaidingi metai
488		1599	-	[117]		"
489	1560	1560	-	[95513]	R4	
490	1563	1563	-	[957160]	R4	

* Žinomi falsifikatai, pažymėti 1547, 1552 metais ir be metų.

A

R

DVIDENARIS



- A. Žygimanto Augusto monograma, virš jos karūna. Abipus monogramos metai.
R. Vytis, po juo romėniškas skaičius II.

Vilniaus kalykla, 1565 - 1567, 1569 - 1570 m., bilonas, skersmuo 14 - 15,5 mm, vid. masė 0,63 g, praba apie 220.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
491	1565	15 - 65	II	[955684, MMK]	R*	Bandomasis, auksinis; masė 3,61g [95], 3,38g [MMK]
492	1566	15 - 66	"	[95552]	R1	Bandomasis, auksinis
493		"	"	[44677]		
494	1567	15 - 67	"	[95557]	-	
495	1569	15 - 69	"	[95572]	-	A - klaidingi metai
496		15 - 59	"	[959380]		
497	1570	15 - 70	"	[95574]	-	A - klaidingi metai
498		15 - 50	"	[44677]		

A

R

PUSGRAŠIS



- A. Vytis. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX POL(oniae)** **M(agnus)** **D(ux)** **L(ituaniae)**.
R. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA** **MAG(ni)** **DVC(atus)** **LITVA(niae)**.

Vilniaus kalykla, 1545* m., sidabras, skersmuo apie 20 mm, vid. masė 1,25 g, praba 375.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
499	1545*	SIGIS • AVG • REX • POL M ▼ D ▼ L ✕	MONETA ♀ MAG ♀ DVC ♀ LITVA ♀ ✕	[955688]	R6
500		L*	LITVA ✕	[K]	
501		POL • MDL ✕	"	[116300]	
502		POL ▼ M ▼ D ▼ L ✕	*MONETA * MAG * DVC * LITV * ✕	[K]	
503		POL ♦ M ▼ D ▼ L ✕	MONETA ♀ MAG ♀ DVC ♀ LITVA ✕	[ČDM]	
504		SIGIS*AVG * REX* POL * MA*D*L ✕	LITVA ✕	[K]	

* Metai neiškalti.

A

R

PUSGRAŠIS



A. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX POL(onie)** **M(agnus)** **D(ux)** **L(ituaniae)**.

R. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA** **MAG(ni)** **DVC(atus)** **LITVA(niae)**.

Vilniaus kalykla, 1545 m., sidabras, skersmuo apie 20 mm, vid. masė 1,25 g, praba 375.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
505	1545	SIGIS*AVG*REX* POL*M-D-L*	MONETA*MAG*DVC* LITVA ✚	[95466]	R5	
506		M*D*L*	"	[124366,K]		
507	"	LITVA ✚	"	[K]		
508	M ▼ D ▼ L*	"	"	[K]		R - rateliai taškiniai
509	M ▼ D:L* 1545	MONETA ♀ MAG ♀ DVC ♀ LITVA ◊ ✚	"	[K]		
510	POL▲ M ▲ DL▲	MONETA ◊ MAG ♀ DVC ♀ LITVA ◊ ✚	"	[K]		
511	POL*M*DL▲	MONETA▼ MAG ▼ DVC ▼ LITVA ✚	"	[K]		
512	SIGIS ▼ AVG ▼ REX ▼ POL▼ M ▼ D ▼ L▼ 1545	"	"	[K]		

A

R

PUSGRAŠIS



A. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX PO(loniae)** **MAG(nus)** **DVX LIT(uaniae)**.

R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCATVS LITVA** (niae).

Vilniaus kalykla, 1545 - 1563 m., sidabras, skersmuo 19 - 20,5 mm, vid. masė 1,25 g, praba apie 375 (1545 - 1558 m.); apie 344 (1588 - 1566 m.).



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
513	1545	✚ SIGIS ♀ AVG ♀ REX ♀ P ♀ MAG ♀ DVX ♀ LIT	✚ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCATVS ♦ LITV 1545	[954196]	R3	
514		L	DVCATVS ♦	[K]		
515		✚ SIGIS*AVG*REX*POL* M ▼ D ▼ L	✚ MONETA * MAG * DVC * LITVA	[ČDM]		
516		✚ SIGIS*AVG*REX*P* MAG * DVX * LIT	MAGNI * DVCATVS * LITV	[120244]		
517		PO- MAG * DVX * LI	DVCAT 9 LITVA	[120245]		
518	1546	✚ SIGIS ♀ AVG ♀ REX ♀ P ♀ MAG ♀ DVX ♀ L	✚ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT 9 LITV 1546	[957125]		

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
519	"		1546	[954918]	—	R-žirgo uod. pakelta
520	"			[9510100]		R - žirgo uodega nuleista
521		DVX L	"	[K]		
522	"		"	[K]		A, R - rateliai vyti
523		DVX ♦ L	DVCAT ♦ 9 LIT	[95451]		
524	"		♣ MOETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT ♦ 9 LITV	[K]		
525	"		♦ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT ♦ 9 LIT	[K]		
526	"		DVCAT ♦ 9 LIT	[K]		
527		P *	DVCAT ♦ 9 LITV	[K]		
	MAG ♦ DVX					
528	✚ SIGI ♦ AVG ♦ REX ♦ P ♦ MAG ♦ DVX		DVCAT 9 ♦ LITV	[K]		
529	✚ SIGIS ♦ AVG ♦ REX ♦ P ♦ MAG ♦ DVX		DVCAT ♦ 9 LIT	[K]		
530	"		DVCAT ♦ 9 LITV	[K]		A - vidinis ratelis vytas
531		DVX ♦ L	MAGNI ♦ DVCAT ♦ 9 LITVA	[K]		
532	"		MANI ♦ DVCA ♦ 9 LITVA	[K]		
533		DVX L	♦ MONFTA ♦ MAGNI ♦ DVCATVS ♦ LITV	[K]		A - rateliai vyti
534	✚ SIGIS-AVG-REX-P- MAG-DX-L		—	[113282]		
535	✚ SIGI ♦ AVG ♦ REX ♦ P ♦ MAG ♦ DVX ♦ L		♦ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT ♦ 9 LITV	[K]		

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
536		✚ SIGIS ♦ AVG ♦ REX ♦ P ♦ MAG ♦ DVX ♦ L	DVCAT ♦ 9 LITVA	[954919]	—	R - žirgo uodega nuleista
537		AVG ♦ REX ♦ P ♦ MAG ♦ DVX ♦ L	♦ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT ♦ 9 LITV	[K]		
538		LI	"	[K]		
539		DVXL	DVCAT 9 ♦ LITV	[K]		
540		✚ SIGIS ♦ AVG ♦ REX ♦ P ♦ MAG ♦ DVX ♦ LI	♦ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT ♦ 9 LITVA	[12465]		A,R - vidiniai rateliai vyti
541		"	LITV	[95452]		A - vidinis ratelis taškinis
542		L	"	[957124]		
543		"	DVCAT 9 ♦ LITV	[K]		
544	1547	"	DVCAT 9 ♦ LITVA 1547	[957126]	—	
545		• SIGIS ♦ AVG ♦ REX ♦ P ♦ MAG ♦ DVX ♦ L	"	[K]		
546		• SIGIS ♦ AVG ♦ REX ♦ P ♦ MAG ♦ DVX ♦ LI	DVCAT ♦ 9 LITVA	[95458]		
547		"	♦ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT ♦ 9 LITVA	[K]		
548	1548	"	♦ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT ♦ 9 LITVA 1548	[95464]	—	
549		L	"	[957128]		
550	1549	"	1549	[957129]	—	
551		LI	"	[95465]		
552	1550	"	1550	[95468]	—	
553		I	DVCAT 9 ♦ LITVA 1550	[957131]		

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
554	1551	LI	DVCAT ♣ LITVA 1551	[95470]	—	
555	1552	"	155Z	[95474]	—	
556	1553	"	1553	[95477]	R2	
557		L	"	[9510103]		
558		MAG ♦ DL	DVCAT ♦ LITV 1533	[955681]	R-klaidingi metai	
559	1554	MAG ♦ DVX ♦ LI	LITVA 1554	[95478]	R4	
560	1555	"	1555	[95481]	—	
561		L	"	[K]		
562		LI	LITV	[K]		
563		AVG ♦ REX ♦ PO ♦ M A G ♦ DVX ♦ L	LITVA	[K]		
564	1556	"	1556	[95487]	—	
565		LI	"	[95486]		
566		"	LITVA	[K]		
567		"	LITV	[954924]		
568		"	DVCAT ♦ LITVA MANI ♦	[113288]		
569		"	LITV	[K]		
570		L	DVCAT ♦ LITV MAGNI ♦	[954925]		
571	1557	"	DVCAT ♦ LITV 155>	[957140]	—	
572		LI	DVCAT ♦ LITV 155>	[957141]		
573		"	DVCAT ♦ LITVA 155>	[95494]		
574		L	"	[954928]		

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
575		♣ SIGIS ♦ AVG ♦ REX ♦ PO ♦ MAG ♦ DVX ♦ LI	"		[K]	—
576		DVX ♦ LI	♣ ♦ MONETA · MAGNI · DVCAT ♦ LITVA		[957142]	
577		♣ SIGIS · AVG · REX · PO · MAG · DVX · LI	♣ ♦ MONETA · MAGNI · DVCAT ♦ LITVA		[K]	
578		MA · G · DVX · LI	LITVA 155		[K]	R-nepilni metai
579		} SIGIS } AVG } REX } PO · MAG } DVX } LI	155>		[K]	
580		♣ SIGIS · AVG · REX · PO · MAG · DVX · LI	♦ MONETA · MAGNI · DVCAT ♦ LITVA		[110427]	
581		"	DVCAT ♦ LITVA		[K]	
582		"	♦ MONETA · MAGNI · DVCAT ♦ LITVA		[K]	
583		"	♣ ♦ MONETA ♦ MAGNI · DVCAT LITVA		[K]	
584		· SIGIS · AVG · REX · PO · MAX · DVX · LI	· MONETA · MAGNI · DVCAT ♦ LITVA		[K]	
585		♣ SIGIS ♦ AVG ♦ REX ♦ PO ♦ MAG ♦ DVX ♦ LI	♣ ♦ MONETA · MAGNI · DVCAT · LITVA		[955675]	
586	1558	♦ SIGIS ♦ AVG ♦ REX ♦ PO ♦ MAG ♦ DVX ♦ LI	♦ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT ♦ LITVA 1558		[95502]	—
587		L	"		[954931]	
588		"	DVCAT ♦ LITV		[954932]	
589		LI	"		[95503]	
590		"	♦ MONETA ♦ MAGNI ♦ DVCAT ♦ LITVA		[K]	
591		♦ SIGIS ♦ AVG ♦ REX ♦ PO ♦ M A G ♦ DVX ♦ LI	"		[K]	

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
592	1559	SIGIS AVG REX PO MAG DVX LI	DVCAT LITV 1559	[957144]	-	
593		L	"	[954933]		
594	"		LITVA	[95509]		
595		LI	"	[954934]		
596		L	MAGI DVCAT ₉ LITVA 1559	[K]		
597	-		1569	[115]	R - klaidingi metai	
598	1560	LI	MONETA MAGNI DVCAT ₉ LITVA 1560	[954937]	-	
599		L	"	[954936]		
600		SIGIS AVG REX PO MAG DVX LI	"	[K]		
601		L	1560	[K]		
602	"		MONETA MAGNI DVCAT ₉ LITVA 1560	[K]		
603	"		MONETA MAGNI DVCAT LITV	[K]		
604		LI	DVCAT ₉ LITV	[K]		
605		SIGIS AVG REX PO MAG DVX L	"	[95511]		
606	"		LIT	[K]		
607		LI	"	[K]		
608	"		LITV	[95512]		
609		SIGIS AVG REX PO MAG DVX L	"	[K]		

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
610	1561	SIGIS AVG REX PO MAG DVX L	MONETA MAGNI DVCAT ₉ LITV 1561	[95516]	-	
611		"	LITVA	[954938]		
612	"		DVCAT LITVA 1561	[95515]		
613		DVX I	DVCAT ₉ LITVA	[113291]		
614		DV L	"	[K]		
615	"		LITV	[K]		
616		DVX LI	"	[957145]		
617		L	MAGN DVCAT ₉ LITVA	[K]		
618	-		1651	[44680]	R - klaidingi metai	
619	1562	SIGIS AVG REX PO MAG DVX L	MONETA MAGNI DVCAT ₉ LITV 156Z	[95520]	-	R - žirgo uodega pakelta
620	"		"	[957150]	R - žirgo uodega nuleista	
621		LI	"	[954946]		
622	"		"	[959384]	R - žirgo uodega pakelta	
623		L	DVCAT LITV	[954948]	"	
624		LI	"	[K]	"	
625		L	MONETA MAGNI DVCAT ₉ LITV	[957151]	"	
626	"		MONETA MAGNI DVCAT ₉ LITV	[954945]	R - žirgo uodega nuleista	
627	"		LITVA	[K]	"	
628		LI	LITVA	[954947]	"	
629		L	DVCAT LITVA	[954949]	R - žirgo uodega pakelta	

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
630		LI	"	[K]	—	"
631	—		165Z	[116321]	R-klaidingi metai	
632	1563	SIGIS AVG REX PO MAG DVX L	MONETA MAGNI DVCAT LITV 1563	[110436]	R6	
633	"		LITVA 1565	[110437]	R-klaidingi metai	
634		LI	LITV 1563	[114430]		
635	"		LITVA 1563	[114428]		



PUSGRAŠIS

A. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX PO(loniae)** **MAG(nus)** **DVX LI(tuaniae)**.
R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCAT(us) LITVA(niae)**. I legenda įterptas kalyklos valdytojo ženklas **¶**.

Vilniaus kalykla, 1562 - 1563* m., sidabras, skersmuo 19 - 20,5 mm, vid. masė 1,26 g, praba apie 344.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
636	1562	SIGIS AVG REX PO MAG DVX L	MONETA MAGNI DVCAT LITV 1563	[K]	R1	
637		L	"			[957152]
638		"	MONETA MAGNI DVCAT LITV ¶			[957153]
639		LI	"			[K]
640		L	LITVA			[K]
641	1563	"	MONETA MAGNI DVCAT LITV 1563			[954956] —
642		"	"			[957156] R - Vyčio skydas mažas
643		LI	"			[ČDM]
644		DV L	"			[ČDM]

* IEM yra lobiuose rasti 1537, 157, 5A9 metais pažymėti falsifikatai.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
645		DVX ♂ L	LIT 1563	[K]	R1	
646		LI	"	[ČDM]		
647	"		LITVA 1563	[957158]		
648	"	DVCT ♂ LITVA 1563		[957157]		
649	-		1533	[116328]	R - klaidinė metai	
650	-		1653	[116329]	"	



M2:1

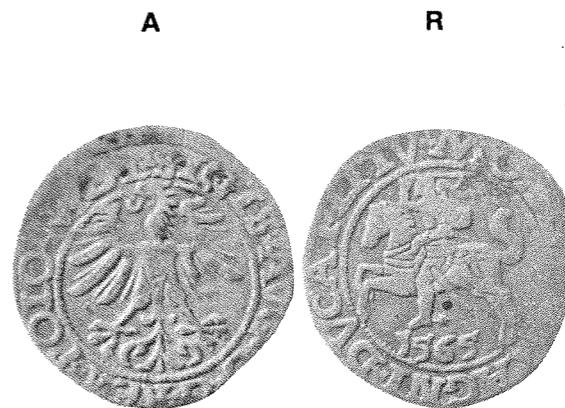
Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
651	1562	SIGIS AVG D G REX POLO M DVX L	MONETA MAGNI DVCAT LITV 156Z	[955678]	R1	
652		D LI	MAGNI LITV [954950]	DVCAT LITV		
653	1563		L LITVA 1563 [95525]		-	
654	"		" [ČDM]			R - Vyčio skydas mažas
655		LI	" [957159]			
656	"		" [ČDM]			R - Vyčio skydas mažas
657		L	LITV [954955]	1563		
658	"		" [959385]			R - Vytis didelis
659		DVX LI	" [95526]			
660		D LI	" [959386]			
661		AVG D G REX POLO M D LI	" [K]			
662		AVG G REX POLO M?	" [110438]			

PUSGRAŠIS

- A. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **D(exi)** **G(ratia)** **REX** **POLO(niae)** **M(agnus)** **D(ux)** **L(tuaniae)**.
R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCAT(us) LITVA(niae)**. I legendą apačioje įterptas kalyklos valdytojo ženklas **¶**.

Vilniaus kalykla, 1562 - 1565 m., sidabras, skersmuo 19 - 20,5 mm, vid. masė 1,26 g, praba apie 344.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
663	1564	SIGIS AVG D G REX POLO M D L	LITVA J 564	[95532]	-	
664	"		LITV	[954958]		
665	"		LIT	[955682]		R - raitelio šalmas be plunksnų
666	"		LITVAN	[A.R.43-5]		
667		LI	LITVA	[957163]		
668	"		LITV	[957162]		
669	1565	"	LITV 1565	[954962]	-	
670		M D LI	"	[112207]		
671		M D L	"	[95541]		
672	"		LIT	[114440]		
673	"		LITVA	[95540]		
674		LI	"	[114436]		



PUSGRAŠIS

A. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **D(ei)** **G(ratia)** **REX** **POLO(niae)** **M(agnus)** **D(ux)** **L(ituaniae)**.

R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCAT(us)** **LITV(aniae)***.

Vilniaus kalykla, 1565 m., sidabras, skersmuo 20 mm, vid. masė 1,26 g, praba apie 344.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
675	1565	SIGIS AVG D G REX POLO M D L	MONETA MAGNI DVCAT LITV 1565	[955683,ČDM]	R3

* Reverse néra kalyklos valdytojo G. Tarlos ženklo istorija, nes kaldinta po jo mirties (1565 m.).



A R

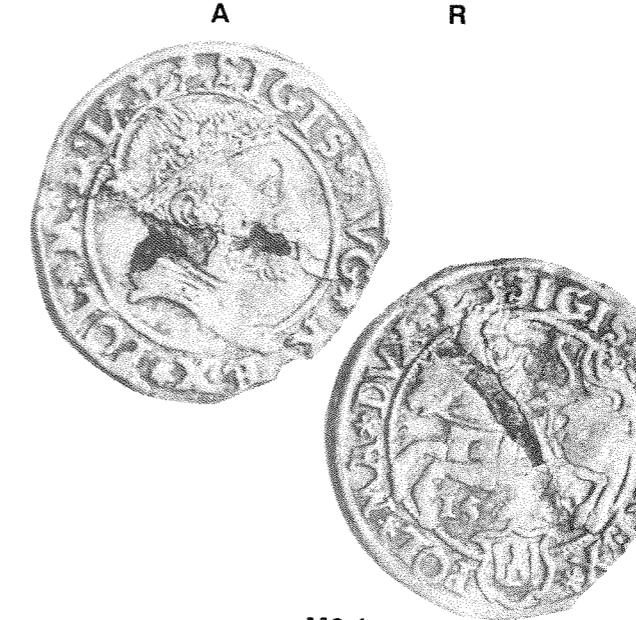
PUSGRAŠIS

- A. Erelis. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **D(ei)** **G(ratia)** **REX** **POLO(niae)** **M(agnus)** **D(ux)** **L(ituaniae)**.
R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCAT(us)** **LITVA(niae)**. I legendą apačioje įterptas kalyklos valdytojo ženklas **75**.

Tikocino kalykla, 1566 m., sidabras, skersmuo 19 - 20 mm, vid. masė 1,26 g, praba apie 344.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
676	1566	*SIGIS * AVG * D * G *	* MONETA * MAGNI 75 DVCAT * LIT 15 - 66	[952566]	R4	
677	"		LITV	[120263]		
678	"		MAGNI - DVCAT * LITV 15 * 66	[95550]		
679		LI	"	[120267]		
680		L	1566	[120264]		
681	"		MAG * - DVCAT * LITVA 15 - 66	[95551]		
682	"		LIT 15 - 66	[95549]		
683	"		MAG - DVCAT * LIT	[959390]		
684	"		LITV	[957168]		
685	-		15 - 96	[44689]	R - klaidingi metai	



A

R

GRĀŠIS

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX POL(oniae)** **M(agnus)** **D(ux)** **L(ituaniae)**.
R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS(mundus)** **AVG(ustus)** **REX POL(oniae)** **MA(gnus)** **DVX L(ituaniae)**. Apačioje, ant skydo, Gedimino stulpai.

Vilniaus kalykla, 1545 m., sidabras, skersmuo 24,5 mm, masė 1,79 g, praba 375.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
686	1545	*SIGIS*AVG R - EX *	*SIGIS*AVG*REX* POL * M * D * L * - POL*MA*Dvx*L 15 - 45	[955663,KNM]	R*	Bandomoji moneta; R -



A

R

GRAŠIS

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)**, **REX POL(oniae)** **MAG(nus)** **DVX LIT(uaniae)**.
R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAG(ni)** **DVCAT(us)** **LITVAN(iae)**. Apačioje Gedimino stulpai.

Vilniaus kalykla, 1545 - 1546 m., sidabras, skersmuo 25 - 25,5 mm, vid. masė 2,54 g, praba 375.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
687	1545	SIGIS * AVG *	MONETA*MAG * - * [956745]	R7	R -	
		REX * - * POL	DVC*LITVA*			
		MA*D*L	15 - 45			
688		*SIGIS*AVG*	MONETA*MAG*	[957121]	R -	
		REX - *POL*	DVC*LITVANIAE			
		MA*D*L*	15 - 45			
689		AVG *	*MONETA * MAG *	[957122, 125110,	R -	
		R - EX * POL*	DVCAT * LITVA * □	119219, 120230]		
		M D L*	15 - 45			
690		SIGISMVN *	MONETA ◊ MAG ◊	[K]	"	
		AVG - RE - X*	D ◊ LITVANI			
		M*D*L	15 - 45			
691		-	15 *** 45	[115]	"	
692	1546	SIGIS ♣ AVG ♣	MONETA ♣ MAGNI -	[95450]	R3	"
		REX ♣ POL ♣ MAG ♣	DVCAT ♣ LITVA ♣			
		DVX ♣ LIT +	1546			
693		LIT ♣	"	[K]	"	

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
694		LIX+	"	[113280, 120233]	R3	"
695		LIT+	DVCAT ♣ LITVA ♣	[959370]		"
696		"	DVCAT ♣ LITVAN ♣	[K]		"
697		"	LITVA ♣	[K]		"
699		LIT	"	[ČDM]		"
700		L+	"	[9510096]		"
701		L ♦	"	[K]		"
702		LI+	"	[9510098]		"
703		LIT ♦	"	[A.R.28-1]		"
704		"	LITVA ♣	[ČDM]		"
705		LIT ♦	LITVA ♣	[K]		"
706		DVX·LIT ♣	"	[A.R.28-2, ČDM]		"
707		DVX ♦ LIT +	LITVA ♦	[K]		"
708		"	LITV ♦	[952565]		"
709		LI+	"	[K]		"
710		LIT+	LITA ♦	[9510099]		"



GRAŠIS

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX POLO(niae)** **MAG(nus)** **DVX LIT(uaniae)**.
R. Vytis, po juo Žygimanto Augusto monograma ir Gedimino stulpai, virš kurių kunigaikščio karūna. Tarp dvių ratelių legenda **MONE(ta)** **MAG(ni) DVC(atus)** **LITVA(niae)**, metalai.

Vilniaus kalykla, 1546 m., sidabras, skersmuo 23 mm, vid. masė 2,06 g, praba 375.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
711	1546	SIGIS - AVG REX POLO MAG DVX LIT	MONE MAG DVC LITVA 1546 \$	[95448]	R4
712		LI	"	[120240]	
713		LIT	MVG DVC LITVA 1546	[9510095]	
714		SIGIS - AVG REX POLO MAG DVX LIT	MAG DVC LITVA 1546	[12468, ČDM]	
715		SIGIS - VAG REX POLO MAG DVX LIT	MONE MAG DVC LITVA 1546	[1231686]	



GRAŠIS

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX POLO(niae)** **MAG(nus)** **DVX LI(tuaniae)**.
R. Vytis, po juo metai. Tarp dvių ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCA(tus)** **LITVA(niae)**. Apačioje Žygimanto Augusto monograma ir Gedimino stulpai, virš jų kunigaikščio karūna.

Vilniaus kalykla, 1545 - 1548 m., sidabras, skersmuo 22,5 - 23 mm, vid. masė 2,06 g, praba 375.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
716	1546	SIGIS - AVG REX POLO MAG DVX L	MONETA MAGNI DVCA LITVA 15 - 46 \$	[95449]	R1
717		• DVX LI	"	[97]	
718		• POLO MAG DVX LI	"	[954917]	
719		• POLO MAG • DVX L •	"	[A.R.29-1]	
720		• MAG DVX L	"	[113275]	
721		• POLO MAG • DVX L	"	[ČDM]	
722		SIGIS - AVG REX POLO MAG DVX LI	• \$ •	[K]	
723	1547	SIGIS - AVG REX POLO MAG DVX L	MONETA MAGNI DVCA LITVA 15 - 47	[955665]	R1
724		• POLO MAG • DVX L	"	[K]	
725		• POLO MAG • DVX L	DVCA LITVA	[A.R.29-4]	

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
726		·SIGIS - AVG REX ·POLO MAG ·DVX L	DVC LITVA	[ČDM]	R1
727		SIGIS - AVG REX ·POLO MAG ·DVX L	"	[ČDM]	
728		·POLO MAG ·DVX L	"	[ČDM]	
729		·POLO MAG ·DVX L	"	[ČDM]	
730		·DVX L	"	[ČDM]	
731		SIGIS - AVG REX ·POLO MAG	DVCA LITVA	[95457]	
732		POLO MAG ·DVX L	"	[10838]	
733		SIGIS - AVG.REX. POLO·MAG DVX·L	MONETA·MAGNI· DVCA·LITVA·	[1231687]	
734	1548	SIGIS - AVG REX ·POLO MAG ·DVX L	MONETA MAGNI DVCA LITVA 15 - 48	[95463]	R2
735		POLO MAG ·DVX L	"	[ČDM]	
736		SIGIS - AVG·REX	"	[114457]	



GRAŠIS

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG**(ustus) **REX POL(oniae)** **MAG(nus)** **DVX LIT(uaniae)**.
R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCAT(us)** **LITVA(niae)**. Apačioje Gedimino stulpai.

Vilniaus kalykla, 1555, 1556, 1559 m., sidabras, skersmuo 23,5 - 25 mm, vid. masė 2,53 g, praba apie 344.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
737	1555	·SIGIS · AVG · REX · POL · MAG · DVX · LIT	·MONETA · MAGNI - DVCAT · LITVA 1555 [REVERSE]	[95480]	R5
738		"	MAGN - · DVCAT · , · LITVA	[125111]	
739		"	DVCAT · , · LITVA	[120235]	
740		"	DVCAT · , · LITVA	[ČDM]	
741	1556	"	MAGNI - DVCAT · , · LITVA 1556	[954923]	R8
742	1557	"	1557	[44697,VE]	R8
743	1559	"	1559	[957143]	R4
744		"	LITV	[95508]	
745		LIT	LITVA	[K]	
746		LIT	·MORETA · MAGNI - DVCAT · , · LITVA	[96III-5]	

GRAŠIS



M2:1

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG**(ustus) **REX POLO(niae)** **MAG(nus)** **DVX LIT(uaniae)**.
R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCAT(us)** **LITVA(niae)**. Apačioje kalyklos valdytojo ženklas 7+5.

Tikocino kalykla, 1566 m., sidabras, skersmuo apie 23 mm, vid. masė 1.98 g, praba apie 344.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
747	1566	SIGIS AVG REX POLO MAG DVX LIT	MONETA MAGNI - DVCAT LITVA 15 66 75	[126, VMIM, ČDM]	R8	ČDM egzempl- liorius - paauko- tas muliažas

GRAŠIS



M2:-

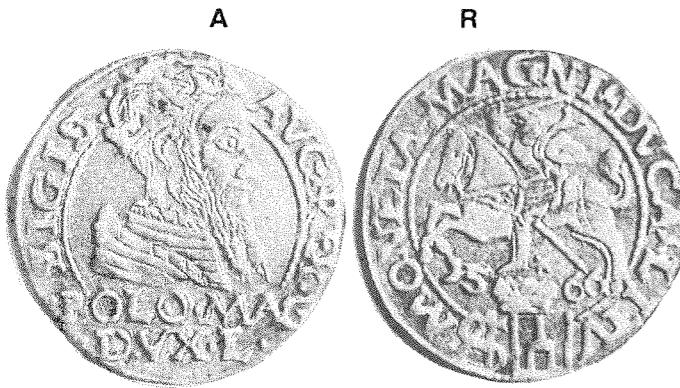
- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS**
(mundus) **AVG(ustus)** **REX POLO(niae)**
MAG(nus) **DVX L(ituaniae)**.

R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda
MONETA MAGNI DVCA(tus) **LIT(uaniae)**.
Apačioje Žygimanto Augusto monograma **\$**
ir kalyklos valdytojo ženklas **75**, virš jų
kuniqaikščio karūna.

Tikokino kalykla, 1566 m., sidabras, skersmuo apie 23 mm, vid. masė 1,7 g, praba apie 344.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
748	1566	SIGIS - AVG REX ·POLO·MAG ·DVX·L·	MONETA MAGNI DVCA LIT 15 - 66 \$ 75	[95548,ČDM]	R5
749	"		LITV	[957167]	
750		SIGIS - AVG REX POLO·MA? ·DVXL·	DVCA LIT	[A.R.30-2]	

* Fotografijoje muliažas [ČDM].



GRASIS

A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX POLO(niae)** **MAG(nus)** **DVX L(ituaniae)**.
R. Vytis, po juo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCA(tus) LITV(aniae)**. Apačioje Žygimanto Augusto monograma **\$** ir Gedimino stulpai, virš jų kunigaikščio karūna.

Vilniaus kalykla, 1566 - 1568 m., sidabras, skersmuo 21 - 23 mm, vid. masė 2,06 g, praba 375.



M2:1

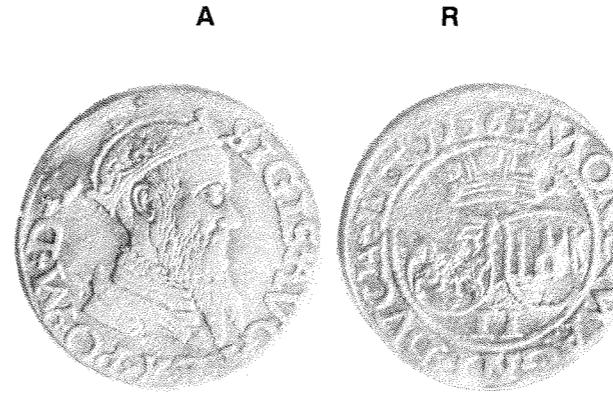
Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
751	1566	·SIGIS - AVG \ddagger REX ◦POLO·MAG ◦ ·DVX \ddagger L·	MONETA \ddagger MAGNI \ddagger DVCA \ddagger LITV \ddagger 15 - 66 \$	[95547]	R1	
752	"	LIT	[95546]			
753	"	LI	[95545]			
754	"	L	[959388]			
755		POLO·MAG ·DVX·L·	"	[ČDM]		
756		POLO·MAG· ·DVX·L·	"	[K,ČDM]		
757		·SIGIS \ddagger - AVG \ddagger REX ◦POLO·MAG ◦ ·DVX \ddagger L·	LIT	[959389]		

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
758		POLO·MA ·DVX·L·	"	[12713-7]	R1	
759		POLO·MAG ·DVX·L·	"	[ČDM]		
760		SIGIS - AVG \ddagger REX ·POLO·MAG ·DVX·L·	LITV	[ČDM]		
761		·SIGIS - AVG? REX POLO·MAG ·DVX·LI·	LIT	[A.R.29-8]		
762		POLO·MAG ·DVX L·	LI	[A.R.29-7]		
763		POLO?MAG· ·DVX·L·	LIT	[A.R.30-4]		
764		·SIGIS - AVG·REX POLO·MAG DVX·L·	"	[A.R.30-5]		
765		·DVX·L·	"	[ČDM]		
766		POLO·MAG· ·DVX·L·	"	[ČDM]		
767		SIGIS - AVG·REX· POLO·MAG ·DVX·L·	LI	[ČDM]		
768		·SIGIS· - AVG \ddagger REX POLO·MAG· ·DVX·L·	"	[A.R.30-6]		
769		SIGIS - \ddagger AVG \ddagger REX POLO·MAG ·DVX·L·	"	[A.R.30-7]		
770		·SIGIS· - AVG \ddagger REX· POLO·MAG ·DVX·L·	"	[A.R.30-8]		
771	1567	·SIGIS - AVG \ddagger REX POLO·MAG DVX·L·	MONETA \ddagger MAGNI \ddagger DVCA \ddagger L 15 - 67	[A.R.31-2]	R1	R - žirgo uodega pakelta

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
772		POLO·MAG· ·DVX·L·	"	[ČDM]	R1	"
773		·SIGIS - AVG·REX POLO·MAG ·DVX·L·	LIT	[ČDM]		"
774		SIGIS \ddagger - ·AVG·REX· POLO \ddagger MAG ·DVX·L·	LIT	[A.R.31-5]		"
775		SIGIS \ddagger - ·AVG·REX· ·POLO \ddagger MAG ·DVX·L·	"	[A.R.31-6]		"
776		:SIGIS \ddagger - AVG·REX POLO \ddagger MAG DVX \ddagger L	"	[A.R.31-3]	R - žirgo uodega nuleista	
777		:SIGIS \ddagger - \ddagger AVG \ddagger REX POLO \ddagger MAG DVX·L·	"	[A.R.31-4]		"
778		SIGIS· - \ddagger AVG·REX POLO \ddagger MAG DVX \ddagger L·	LIT·	[ČDM]		
779		·SIGIS· - AVG \ddagger REX POLO·MAG ·DVX·L·	LIT	[952567]	R - žirgo uodega pakelta	
780		"	LITV	[955685]		
781		"	LIT·	[9510117]		
782		"	LIT	[954966]		
783		REX· POLO·MAG ·DVX·L·	LIT	[K]		
784		POLO·MAG ·DVX·L·	LIT	[K]		
785		·SIGIS· - ·AVG·REX· POLO \ddagger MAG ·DVX·L·	MONETA \ddagger MAGNI \ddagger DVCA \ddagger LIT	[ČDM]		

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
786		SIGIS - AVG \ddagger REX POLO· \ddagger - MAG· DVX·L·			[95556]	R1
787		AVG·REX· ·POLO \ddagger MAG ·DVX·L·		LIT	[K]	
788		·SIGIS \ddagger - ·AVG·REX ·POLO \ddagger MAG· ·DVX·L·		LIT·	[K]	
789		SIGIS \ddagger - AVG·REX POLO \ddagger MAG· ·DVX·L·		"	[ČDM]	
790		SIGIS \ddagger - ·AVG·REX· POL \ddagger MAG ·DVX \ddagger L·		·MONETA \ddagger MAGNI \ddagger DVCA \ddagger LIT \ddagger	[ČDM]	
791		SIGIS \ddagger - \ddagger AVG \ddagger REX ·POLO \ddagger MAG ?DVX·L·		MONETA \ddagger MAGNI \ddagger DVCA \ddagger LIT	[ČDM]	
792	1568	·SIGIS· - AVG \ddagger REX POLO·MAG ·DVX·L·		·MONETA \ddagger MAGNI· DVCA \ddagger LIT	[ČDM]	R1
793		SIGIS· - AVG·REX POLO·MAG ·DVX·L·		MAGNI \ddagger DVCA \ddagger LIT·	[ČDM]	
794		SIGIS· - ·AVG·REX· POLO·MAG ·DVX·L·		MONETA·MAGNI \ddagger DVCA \ddagger LIT	[ČDM]	
795		REX POLO \ddagger MAG ·DVX·L·		MONETA \ddagger MAGNI \ddagger DVCA \ddagger LIT	[95566]	
796		AVG \ddagger REX· POLO \ddagger MAG ·DVX·L·		"	[K]	
797		AVG·REX ·POLO·MAG ·DVX·L·		LITV	[95567]	
798		"		MONETA·MAGNI· DVCAT·LIT·	[954969]	

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
799	"	DVCA·LIT*	[K]	R1		
800	"	LITV	[K]			
801	"	MONETA·MAGNI· DVCA·LIT	[A.R.31-8]	R - žirgo uodega pakelta		
802	POLO·MAG ·DVX·L·	"	[ČDM]			
803	SIGIS· - AVG·REX POLO·MAG ·DVX·L·	"	[ČDM]			
804	SIGIS.. - AVG:REX POLO:MAG ·DVX·L·	"	[ČDM]			
805	SIGIS· - ·AVG·REX POLO:MAG ·DVX·L·	"	[ČDM]			
806	AVG:REX POLO:MAG ·DVX·L·	"	[959391]			
807	"	DVCA·LITV	[K]			
808	AVG·REX POLO·MAG ·DVX·L·	LIT	[K]			
809	"	LIT·	[ČDM]			
810	REX POLO·MAG ·DVX·L·	LIT	[K]			
811	·SIGIS· - AVG:REX POLO:MAG ?DVX·L·	"	[A.R.31-7]			



DVIGRAŠIS

A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX PO(loniae)** **M(agnus) D(ux) LI(tuaniae)**.
R. Vytis ir Gedimino stulpai ant atskirų skydų, po jais romėniškas skaitmuo II, virš jų karūna. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCA(tus) LITV(aniae)** ir metai.

Vilniaus kalykla, 1565 m., sidabras, skersmuo 20 - 20,5 mm, vid. masė 1,82 g, praba 875.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
812	1565	SIGIS AVG REX PO M D L	MONETA MAGNI DVCA LITV 1565	[95539]	R5
813		LI	"		[9510116]
814		L	MONE MAGNI DVCA	[9510115]	
815		"	LITV 1565		
816		L	"	[K]	
817		LI	"		[12895]



TRIGRAŠIS

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX POLO(niae)**
M(agnus) **D(ux)** **LI(tuaniae).**
- R. Legenda: **III GROSS(us)** **AR(genteus)** **TRIPL(ex)** **MAG(ni)** **DVCA(tus)** **LITVA(niae),** po ja Vytis, abipus kurio metai.

Vilniaus kalykla, 1546 - 1547 m., sidabras, skersmuo 21 - 22 mm, vid. masė 2,67 g, praba 875.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
818	1546	SIGIS AVG REX POLO M D LI	• III • • GROS AR • TRIPL MAG • DVCA LITV 15 - 46 • •	[95447]	R5
819		SIGIS • AVG • REX • POLO • M • D • LI •	"	[957123]	
820		"	• TRIPL MAG DVCA LITV 15 - 46 • •	[112227]	
821		"	• GROSS AR • TRIP MAG • DVCA LITV • 15 - 46 • •	[96IV-7]	
822		SIGIS-AVG-REX- POLO-M-D-LI •	GROSS AR TRIPL MAG DVCA LITV 15 - 46 • •	[ČDM]	
823	1547	SIGIS AVG REX POLO M D LI	• GROS AR • TRIPL MAG • DVCA LITV 15 - 47 • •	[95456, 119220]	R4
824		SIGIS REX PO M D LI	• TRIPL MAG • DVCA LITV 15 - 47 • •	[9510101]	

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
825		AVG REX PO M D LI	DVCA LITVA 15 - 47 • •	[A.R.26-1]	R4
826		"	DVCA LITVA 15 - 47 • •	[ČDM]	
827		"	GROSS AR TRIPL MAG DVCA LITVA 15 - 47 • •	[112228]	
828		POLO M D LI	"	[112229]	



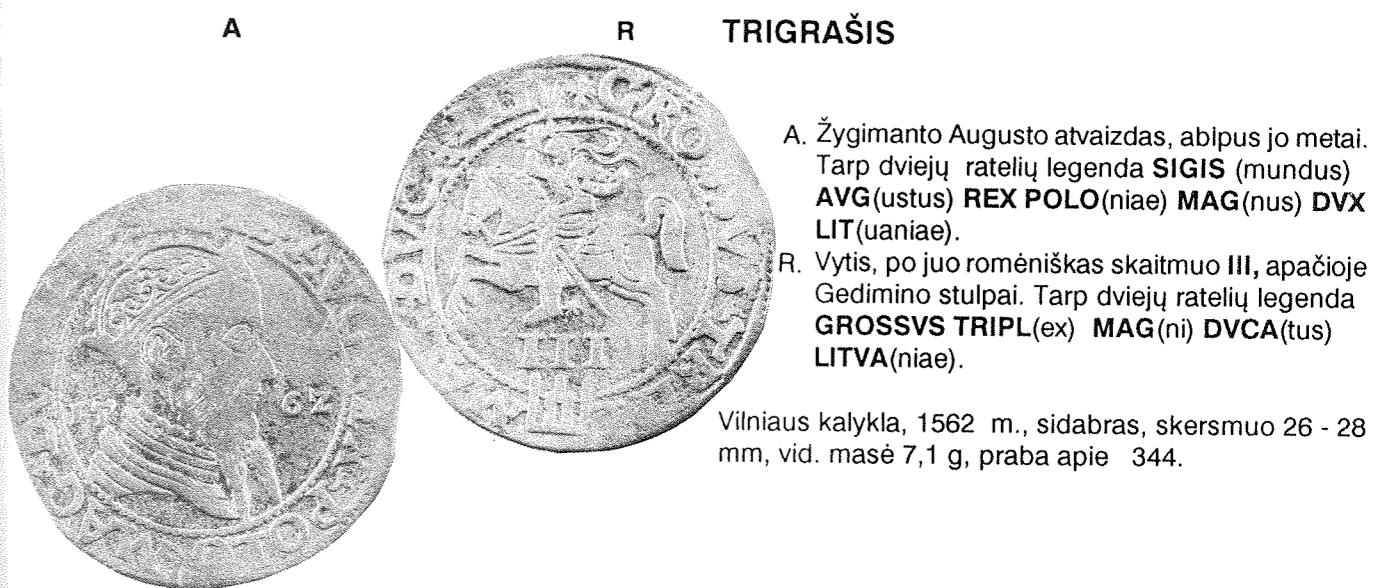
- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX POLO(niae)** **M(agnus)** **D(ux)** **LI(tuaniae)**.
R. Legenda: **III GROSS(us)** **AR(genteus)** **TRIPL(ex)** **MAG(ni)** **DVCA(tus)** **LITVA(niae)**, po ja Vytis, abipus kurio metai. Iš abiejų pusiu skaitmens III ir Vyčio kalyklos ženklas

Vilniaus kalykla, 1556 m., sidabras, skersmuo apie 22 mm, masė apie 2,4 g, praba 875.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
829	1556			[957137,KNM]	R*	Bandomoji moneta

GROSS AR
TRIP MAG
DVCA LITVA
15 - 56



- A. Žygimanto Augusto atvaizdas, abipus jo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX POLO(niae)** **MAG(nus)** **DVX** **LIT(uaniae)**.
R. Vytis, po juo roméniškas skaitmuo III, apačioje Gedimino stulpai. Tarp dviejų ratelių legenda **GROSSVS TRIPL(ex)** **MAG(ni)** **DVCA(tus)** **LITVA(niae)**.

Vilniaus kalykla, 1562 m., sidabras, skersmuo 26 - 28 mm, vid. masė 7,1 g, praba apie 344.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
830	1562			[95518]	R6
831	"		LIT	[957148]	
832	"		GROSSVS TRIPL MAG DVCA LITV	[1181085]	
833		LIT	GROSSVS TRIPL MAG DVCA LITV	[959382]	
834	"		LITVA	[954939]	
835			LITV	[K]	
836		LIT	"	[K]	
837	"		GROSSVS TRIPL MAG DVCA LITV	[IEM]	
838	"		LITVA	[ČDM,A.R.20-2]	
839			GROSVS TRIPL MAG DVCA LITVA	[9510106]	
840		LI	"	[ČDM]	



TRIGRAŠIS

- A. Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna. Abipus monogramos metai. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX PO(loniae)** **MAG(nus)** **DVX LI(tuaniae)**.
R. Vytis, po juo romėniškas skaitmuo III, apačioje Gedimino stulpai. Tarp dviejų ratelių legenda **GROSS(us)** **AR(genteus)** **TRIP(ex)** **MAG(ni)** **DVCA(tus)** **LI(tuaniae)**.

Vilniaus kalykla, 1562 m., sidabras, skersmuo 21 - 22 mm, vid. masė 3,0 g, praba 875.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
841	1562	◆ SIGIS ◆ AVG ◆ REX ◆ PO ◆ MAG ◆ DVX ◆ LI 15 - 6Z	◆ GROSS ◆ AR ◆ TRIP - MAG ◆ DVCA ◆ LI III [◆]	[959383]	R1
842		L	"	[954943]	
843	"		TRIP - MAG ◆ DVCA ◆ LI	[K]	
844	"		ARTRIP - MAG DVCA ◆ L	[K]	
845		LI	AR ◆ TRIP - MAG ◆ DVCA ◆ L	[954942]	
846		L	"	[A.R.26-4,K]	
847		LI	LI	[9510108]	
848		L	"	[9510107]	
849		AVG ◆ REX ◆ PO ◆ MAG ◆ DVX ◆ L	"	[K]	
850		◆◆◆SIGIS ◆ AVG ◆ REX ◆ PO ◆ MAG ◆ DVX ◆ L	"	[K]	
851		◆◆◆SIGIS ◆ AVG ◆ REX ◆ PO ◆ MAG ◆ DVX ◆ LI	"	[955676]	

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
852		D ◆ LI	"	[K]	R1
853		◆ SIGIS ◆ AVG ◆ REX ◆ PO ◆ MAG ◆ DVX ◆ L	◆ GROSS ◆ AR ◆ TRIP - MAG ◆ DVCA ◆ LI	[95519]	
854		◆◆◆SIGIS ◆ AVG ◆ REX PO ◆ MAG ◆ DVX ◆ L	"	[K]	
855		◆ SIGIS ◆ AVG ◆ REX ◆ PO ◆ MAG ◆ DVX ◆ LI	TRI - MAG ◆ DVCA ◆ LI	[957149]	
856		L	◆◆◆GROSS ◆ AR ◆ TRIP - MAG ◆ DVCA ◆ L	[954940]	
857		LI	◆ GROSS ◆ AR ◆ TRI - MAG ◆ DVCA ◆ LI	[K]	
858		L	"	[954941]	
859		SIGIS ◆ AVG ◆ REX ◆ PO ◆ MAG ◆ D ◆ LI	◆◆◆GROSS ◆ AR ◆ TRIP - MAG ◆ DVCA ◆ LI	[K]	



TRIGRAŠIS

- A. Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna. Abipus monogramos metai. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **REX PO(Ioniae)** **MAG(nus)** **DVX L(ituaniae)**. I legendą įterptas kalyklos valdytojo ženklas **¶**. Vytis ant skydo, po juo romėniškas skaitmuo **III**, virš skydo kunigaikščio karūna. Tarp dviejų ratelių legenda **GROSS(us)** **AR(genteus)** **TRIPL(ex)** **MAG(ni)** **DVCA(tus)** **LI(tuaniae)**.
- R.

Vilniaus kalykla, 1562 - 1563 m., sidabras, skersmuo 21 - 21,5 mm, vid. masė 3,0 g, praba 875.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
860	1562	¶SIGIS ¶AVG ¶REX ¶ PO ¶MAG ¶DVX ¶L 15 - 6Z	GROSS ¶AR ¶TRIP ¶ MAG ¶DVCA ¶LI III	[955677]	R1	
861	"		L·	[112231]		
862	"		L	[954944]		
863	1563	15 - 63	"	[954952]	R1	
864		LI	"	[954953]		
865		M ¶D ¶LITVA	"	[112232]		
866		L	LI	[K]		
867	15 - 65	"		[9510110]	A - klaidingi metai	



TRIGRAŠIS

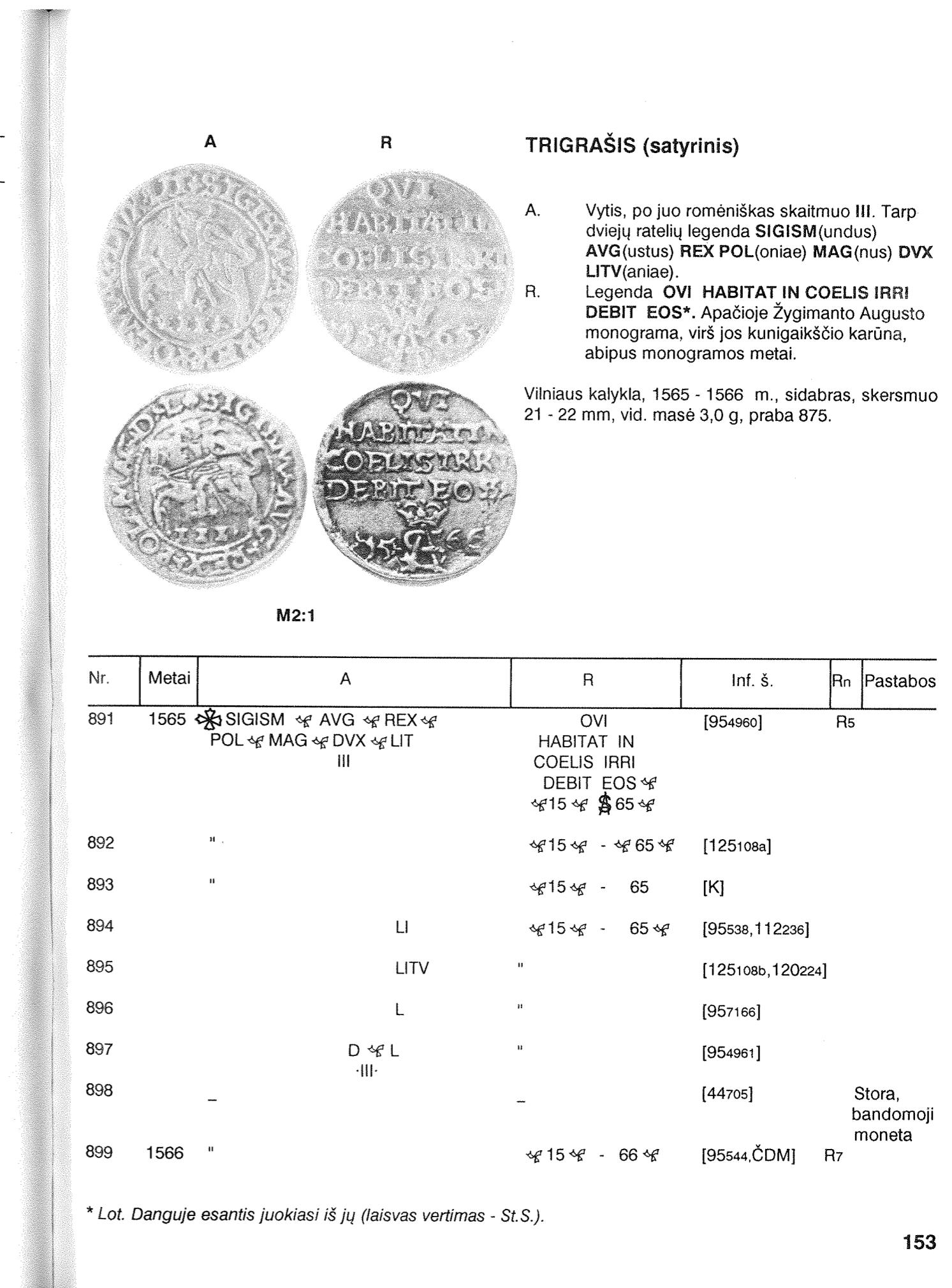
- A. Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna. Abipus monogramos metai. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **D(ei) G(ratia) REX** **PO(Ioniae)** **M(agnus) D(ux) LITV(aniae)**. I legendą įterptas kalyklos valdytojo ženklas **¶**. Vytis ant skydo, po juo romėniškas skaitmuo **III**, virš skydo kunigaikščio karūna. Tarp dviejų ratelių legenda **GROSS(us)** **AR(genteus)** **TRIP(ex)** **MAG(ni)** **DVCA(tus)** **LI(tuaniae)**.
- R.

Vilniaus kalykla, 1563 - 1564 m., sidabras, skersmuo 21 - 21,5 mm, vid. masė 3,0 g, praba 875.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
868	1563	¶SIGIS ¶AVG ¶D ¶G ¶REX ¶ PO ¶M ¶D ¶LIT ¶ 15 - 63	GROSS ¶AR ¶TRIP ¶ MAG ¶DVCA ¶LI III	[95523]	R1
869	"		LI	[ČDM]	
870		LITV ¶	L	[954951]	
871	"		LI	[K]	
872			AR ¶TRIP ¶ MAG ¶DVCA ¶L	[113269,K]	
873		LITVA	AR ¶TRIP ¶ MAG ¶DVCA ¶L	[957155]	
874		SIGIS ¶AVG ¶D ¶G - REX ¶ PO ¶M ¶D ¶LI ¶	LI	[955680]	
875		¶SIGIS ¶AVG ¶D ¶G - REX PO ¶M ¶D ¶LI ¶	"	[95524]	
876		L ¶	"	[954954]	
877		"	L	[957154]	
878		SIGIS ¶AVG ¶D ¶G - REX ¶ POLO ¶M ¶D ¶L ¶	LI	[1181086]	

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
879		POLO M D L	L	[ČDM]	R1
880		G - REX POLO D L	GROS AR TRIP MAG DVC LI	[112233]	
881	1564	SIGIS AVG D G - REX POLO M D L 15 - 64	GROSS AR TRIP MAG DVCA LI	[95529]	R1
882	"		L	[ČDM]	
883	"		L	[95530]	
884		LI	"	[95531]	
885	"		LI	[954957]	
886		REX - POLO M D L	LI	[44704]	
887		DVX LI	L	[ČDM]	
888		G - REX POLO M D L	"	[112234]	
889	"		LI	[112235]	
890		SIGIS AVG D G - REX POLO M D L	GROSS AR TRIP MAG DVCA L	[1231688]	





4 GRAŠIAI

A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG**(ustus) **D(ei) G(ratia)** **REX PO(loniae)** **MAG(nus)** **DVX LI(tuaniae)**.

R. Vytis ir Gedimino stulpai ant dviejų atskirų skydų, virš jų kunigaikščio karūna, po jais romėniškas skaitmuo **III***. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCAT(us)** **LITVA(niae)**, metai.

Vilniaus kalykla, 1565 - 1569 m., sidabras, skersmuo 24 - 25 mm, vid. masė 4,29 g, praba 875.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
900	1565	SIGIS AVG D G REX PO MAG DVX L	MONETA MAGNI DVCAT LITVA 1565 III	[95537]	-
901		M AG DVX L	"	[K]	
902		MAG DVX L	LITV 1565	[95536]	
903			LIT 1565	[9510114]	
904		LI	LITV 1565	[957165]	
905		"	LIT 1565	[K]	
906	1566	L	LITV 1566	[95542]	-
907	"		LIT 1566	[95543]	
908	"		LI 1566	[954964]	
909		LI	LITV 1566	[A.R.22-4]	
910	1567	L	LITVA 1567	[957169]	-
911	"		LITV 1567	[95554]	
912	"		LIT 1567	[95553]	
913		LI	LITV 1567	[954965]	

* M. K. Čiurlionio dailės muziejuje yra 1566 m. falsifikuotas ketvirtokas, kurio nominalas pažymėtas skaitmeniu IV.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
914	"		LIT 1567	[95555]	-
915	1568	L	LITVA 1568	[95561]	-
916	"		LITV 1568	[95560]	
917	"		LIT 1568	[954967]	
918		LI	LITVA 1568	[95562]	
919	"		LITV 1568	[95563]	
920	"		LIT 1568	[95564]	
921	"		MONETA MAGNI DVCAT	[954968]	
922		L	"	[K]	
923		DVX L	LITV 1568	DVCAT	[112243]
924	1569	DVX L	MONETA MAGNI DVCAT	[95569]	-
925	"		LITV 1569	[95568]	
926		LI	LITVA 1569	[95570]	
927			LITV 1569	[95571]	

A

R

4 GRAŠIAI

A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **D(ei) G(ratia) REX PO(loniae) MAG(nus) DVX LI(tuaniae)**.

R. Vytis ir Gedimino stulpai ant dviejų suglaustų skydų, virš skydų karūna, po jais romeniškas skaitmuo **III**. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAG(ni) DV CAT(us) LIT(uaniae)**, metai.

Vilniaus kalykla, 1568 m., sidabras, skersmuo 24,4 mm, masė 3,76 g, praba 875.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
928	1569	••SIGIS• AVG• D•G•REX• PO• MAG• DVX• LI+	MONETA• MAG• DV CAT• LIT•1568 III	[95565, 125105, ČDM*, KNM, VNM]	R*	Bandomoji moneta

* Šią monetą 1930 m. Berlyno aukcione įsigijo A. Račkus. Šiuo metu saugoma M.K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune.

A

**6 GRAŠIAI (ŠEŠTOKAS)***

A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVG(ustus)** **D(ei) G(ratia) REX POLO(niae) MAG(nus) DVX LITVA(niae)**.

R. Vytis ant skydo, po Vyčiu metai, virš skydo kunigalkščio karūna, abipus skydo romeniškas skaitmuo **VI**. Tarp dviejų ratelių legenda **GROSS(us) AR(genteus) SEXDVP(lex) MAG(ni) DV CAT(us) LITVANI(ae)**.

Vilniaus kalykla, 1547 m., sidabras, skersmuo apie 28,5 mm, vid. masė 5,35 g, praba 875.



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
929	1547	•SIGIS• AVG• D•G•REX• POLO• MAG• DVX• LITVA	•GROSS•AR•SEXDVP• MAG•DV CAT• LITVAN V - I 1547	[95455]	R8
930	"		DVCAT• LITVANI	[96v-2]	
931		L•ITVA	"	[ČDM]	
932		LITVA &	SEXDVP MAG DV CAT• LITVAN &	[120196]	

* Žinomi XIX a. falsifikatai.



R



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
933	1562	SIGIS AVGSTVS REX POLO MAG DVX L 15 - 6Z	GROSSVS SEXDVP MAG DVCAT LITVA VI	[95517]	R6
934	"		LITV	[9510105, 125102]	
935	LIT		LITVA	[959381]	
936	L		SEXDVP - MAG DVCAT LITVA	[ČDM]	

* Žinomi XIX a. falsifikatai.

6 GRAŠIAI (ŠEŠTOKAS)*

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas, abipus jo metai. Tarp išorinio ir dviejų vidinių ratelių legenda **SIGIS** (mundus) **AVGVSTVS REX POLO(niae)** **MAG(nus) DVX LIT(uaniae)**.
R. Vytis, po juo romėniškas skaitmuo **VI**. Tarp išorinio ir dviejų vidinių ratelių legenda **GROSSVS SEXDVPL(ex) MAG(ni)** **DVCAT(us) LITVA(niae)**. Apačioje Gedimino stulpai.

Vilniaus kalykla, 1562 m., sidabras, skersmuo 31,5 - 32 mm, vid. masė 15,0 g, praba apie 344.

15 GRAŠIŲ (1/2 TALERIO)*

- A. Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna. Abipus monogramos metai, po ja romėniškas skaitmuo **XV**.
R. Ant penkių laukų skydo Erelis, Vytis, Angelas, Lokys ir Kryžius. Centre, ant mažo skydelio, Sforcu giminės herbas. Virš skydo kunigaikščio karūna.

Vilniaus kalykla, 1565 m., sidabras, skersmuo 37 mm, masė 13,93 g, praba apie 730.



R



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
937	1565	1 5 - 6 5 XV	-	[1299-127, VMIM]	R*	Bandomoji moneta

* Žinomi 1546, 1565 metais pažymėti XIX a. falsifikatai.



R



30 GRAŠIŲ (TALERIS, PUSKAPĖ)*

- A. Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna. Abipus monogramos metai, po ja romėniškas skaitmuo **XXX**.
R. Ant penkių laukų skydo Erelis, Vytis, Angelas, Lokys ir Kryžius. Centre, ant mažo skydelio, Sforçų giminės herbas. Virš skydo kunigaikščio karūna.

Vilniaus kalykla, 1564 m., sidabras, skersmuo apie 41,5 mm, masė apie 27,86 g [KNM], praba apie 730.



R



30 GRAŠIŲ (TALERIS, PUSKAPĖ)

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas.
R. Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna. Abipus monogramos metai, po ja skaitmuo 30.

Vilniaus kalykla, 1565 m., sidabras, skersmuo 39 mm, masė 27,9 g, praba apie 730.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
938	1564	1 x 5 _x - 64+ ¤ XXX ¤	-	[1298-122, 95528, 12595, 113, KNM]	R8

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
939	1565	-	15 - 65 30	[4644, 12596*, 130, 131, ČDM]	R*

* Žinomi 1547, 1564 ir 1565 metais pažymėti XIX a. falsifikatai.

* Šį talerį 1930 m. Berlyno aukcione išsigijo A. Račkus. Šiuo metu saugomas M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune.



FLORINAS * (DUKATAS)

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS**(mundus) **AVG**(ustus) **REX POLO**(niae) **M**(agnus) **D**(ux) **LITV**(aniae).
R. Ant penkių dalių skydo Erelis, Vytis, Angelas, Lokys ir Kryžius. Centre, ant mažo skydelio, Sforcų giminės herbas. Virš skydo kunigaikštio karūna, abipus karūnos metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONE**(ta) **AVRE**(a) **MAG**(ni) **DVCA**(tus) **LITV**(aniae).

Vilniaus kalykla, 1547 - 1550, 1553 - 1554 m.**, auksas, skersmuo apie 22 mm, vid. masė 3,5 g, praba 980.



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
940	1547	SIGIS AVG REX POLO M D LITV	MONE AVRE MAG DVCA LITV 15 - 47	[115]	R7
941		LIT	"	[44713,BBM]	
942	1548	LITV	15 - 48	[957127, VNM,VE]	R7
943	1549	"	15 - 49	[9510102,VNM]	R7
944	1550	"	15 - 50	[4645]	R7
945	1553	"	15 - 53	[44713]	R7
946	1554	"	15 - 54	[4645]	R7

* Numizmatinėje literatūroje lietuviškosios auksinės monetos vadinamos dukatais, tačiau Žygimanto Augusto monetas teisingiau vadinti florinais, t. y. taip, kaip jose iškalta (žr. 961 poziciją).

** Žinomi 1548, 1550, 1554, 1556 ir 1565 metais pažymėti falsifikatai.



FLORINAS (DUKATAS)*

- A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS**(mundus) **AVG**(ustus) **REX POLO**(niae) **M**(agnus) **D**(ux) **LIT**(uaniae).
R. Ant penkių dalių skydo Erelis, Vytis, Angelas, Lokys ir Kryžius. Centre, ant mažo skydelio, Sforcų giminės herbas. Virš skydo kunigaikštio karūna. Legeda **MONE**(ta) **AVRE**(a) **MAG**(ni) **DVCA**(tus) **LIT**(uaniae).

Vilniaus kalykla, 1560 - 1561 m. , auksas, skersmuo apie 22 mm, vid. masė 3,5 g, praba 980.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
947	1560	SIGIS AVG REX POLO M D LIT	MONE AVRE MAG DVCA LIT 15 - 60	[44713, 116383,VNM]	R8
948	1561	"	15 - 61	[44713,116384, VE]	R8

* Žinomi 1561 m. pažymėti XIX a. falsifikatai.

A R

FLORINAS (DUKATAS)*



A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda SIGIS(mundus) AVG(ustus) REX POL(oniae) MAG(nus) DVX LIT(uaniae).

R. Ant 5 - ių dalių skydo Erelis, Vytis, Angelas, Lokys ir Kryžius. Centre, ant mažo, skydelio Sforçų giminės herbas. Virš skydo kunigaikštio karūna. Tarp dviejų ratelių legenda MONE(ta) AVRE(a) MAG(ni) DVCA(tus) LITVA(niae).

Vilniaus kalykla, 1563 - 1567, 1569 m., auksas, skersmuo apie 22,2 mm, vid. masė 3,5 g. praba 980.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
955	"		LIT	15 - 65	[12592, VMIM]	R6
956	SIGISM AVG REX POL MAG DVX LI	"			[954959]	
957	1566 SIGIS AVG REX POL MAG DVX LIT	DVCA	LITV	15 - 66	[954963]	R7
958	1567 SIGISM AVG REX POL MAG DVX LI	DVCAT	LIT	15 - 67	[44713]	R7
959	1569 L	LITV		15 - 69	[955686]	R7

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
949	1563 SIGIS AVG REX POL M D LIT	MO AVRE MAG DVCA	LITVA	[955679]	R7	15 - 63
950	"	MONE AVRE MAG DVCA	LITV	[12590]		15 - 63
951	"	MO AVRE MAG DVCA	LITVA	[44713, VMIM]	R*	Masė 10,42 g (3-ji dukatų vertės); bandomoji moneta
952	1564 "	MONE AVRE MAG DVCA	LIT	[12591]	R7	15 - 64
953	"	-		[44713]		Masė apie 7g (2-ji dukatų vertės); bandomoji moneta
954	1565 POL MAG DVX LIT	DVCAT	LITV	[9510113, VNM]	R6	15 - 65

* Žinomi 1563 m. XIX a. falsifikatai.

A

R

FLORINAS (DUKATAS)



A. Žygimanto Augusto atvaizdas. Legenda **SIGIS**(mundus) **AVG**(ustus) **D**(ei) **G**(ratia) **REX**
PO(loniae) **MAG**(nus) **D**(ux) **L**(ituaniae).
Ant penkių dalių skydo Erelis, Vytis, Angelas, Lokys ir Kryžius. Centre, ant mažo skydelio, Sforcu giminės herbas. Virš skydo kunigaikščio karūna, abipus karūnos metai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONE**(ta) **AVR**(ea) **MAG**(ni)
DVCA(tus) **LITV**(aniae).

Vilniaus kalykla, 1571 m., auksas, skersmuo apie 22,2 mm, vid. masė 3,5 g, praba 980.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
960	1571	◦SIGIS ◦AVG ◦D ◦G ◦REX◦ MONE ◦AVR ◦MAG◦ [4643,44713]	◦PO ◦MAG ◦D ◦L◦ DVCAT◦ ◦LITV 15 - 71	R*		Bandomoji moneta

A



10 FLORINU (PORTUGALAS)*

A. Žygimanto Augusto atvaizdas, abipus jo metai. Tarp dviejų ratelių legenda **SIGIS**(mundus) **AVGVSTVS** **D**(ei) **G**(ratia) **REX**
POLONI(ae) **MAG**(nus) **DVX** **LITV**(iae).
R. Vytis, po juo Gedimino stulpai. Tarp dviejų ratelių legenda **MONETA MAGNI DVCATVS**
LITVAN(iae) **10 FLOR**(inus) **AVR**(ea).

Vilniaus kalykla, 1562 m., auksas, skersmuo apie 37 mm, vid. masė 35 g, praba 980.

R



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.**	Rn
961	1562	◦SIGIS ◦AVGVSTVS ◦D ◦G ◦REX◦ ◦POLONI ◦MAG ◦DVX ◦LITV 15 - 6Z	◦MONETA ◦MAGNI ◦DVCATVS ◦LITVAN◦ ◦10 ◦FLOR ◦AVR◦	[9510104, KNM,VNM,VE]	R8
962	"			LITVANI ◦ [132,VMIM] 10 ◦FLOR ◦AVR	

* Žinomi 1562 ir 1568 m. pažymėti XIX a. falsifikatai.

** Po vieną šio tipo monetą yra taip pat BBM,BM,SKMK.

1/4 TALERIO*

A. Ispanijos karaliaus Pilypo II atvaizdas.
R. Legenda DOMINVS MIA ADIVTOR.

Kontrasignacija: Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna, abipus monogramos metai.

Kontrasignuota Vilniaus kalykloj 1564 m., sidabras, masė apie 7,5 g.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
963	-	DOMINVS - MIH - ADIVTOR 15 \$ 64		[108,132]	R*

A



1/2 TALERIO

A. Ispanijos karaliaus Karolio V atvaizdas, jo kairėje monograma. Tarp dviejų ratelių legenda CAROLVS V ROMA(norum) IMPE(rator).

R. Skydas su herbais, virš jo karūnuotas dvigalvis erelis. Legenda R(ex) ARAGO(num) VTRIVS(que) SI(ciliae).

Konrasignacija: Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna, abipus monogramos metai.

Kontrasignuota Vilniaus kalykloj 1564 m., sidabras, skersmuo apie 34,5 mm, vid. masė 14,5 g.

R



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
964	-	R·A - RAGO VTRIVS·S 15 \$ 64		[957164]	R6
965	CAROLVS·V·ROMA·IMP	·R· ARAGO - VTRIVS·SI·		[4650,120194]	
966	CAROLVS · ROMA · IMP .V.	REX·A·RA G - VTRIVS·SI		[1221,VE]	
967	CAROLVS·V·ROM·IMP	·R· ARAGO - VTRIVS·		[1222,VE, 96vi-5,ŠAM]	
968	CAROLVS·V·ROMA·IM·	·R·ARAGO· VTRIVS·SA·		[ČDM]	
		IM?	A?OGO - VTRIVS·SI·	[KNM]	

* Monetos buvimo vieta nežinoma, autoriams nepavyko rasti jos iliustracijos.

1/2 TALERIO

- A. Ispanijos karaliaus Pilypo II atvaizdas.
 R. Legenda **POSVIMVS DEVM ADIVTOREM NOS.**

Kontrasignacija: Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikštio karūna, abipus monogramos metai.

Kontrasignuota Vilniaus kalykloj 1564 m., sidabras, masė apie 15 g.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
969	-		PO - SVIMVS DEVM ADIVTOREM N - OS 15 \$ 64	[125101]	R8

A



R



M2:1

1/2 TALERIO

- A. Ispanijos karaliaus Pilypo II atvaizdas, jo kairėje monograma. Tarp dvių ratelių legenda **PHILIP(pus) R(ex) ANG(liae) FR(anciae) NEAP(oleos) RE(x) HIS(paniarum).**

R. Skydas su herbais, virš jo karūna. Legenda **POPVLOR SECVRITATI.**

Kontrasignacija: Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikštio karūna, abipus monogramos metai.

Kontrasignuota Vilniaus kalykloj 1564 m., sidabras, skersmuo apie 35 mm, vid. masė 15 g.

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
970		PHILIP·R·ANG· FR·NEAP·RE·HIS	POPVL - O - R· S - ECVRITATI 15 \$ 64	[124103]	R5
971		NEAP·PR·HISP·	POPVLOR· SECVRITATI	[1227,VE]	
972		FRAN·NEAP·PRI·HI	POPVLOR· SECVRITATI	[KNM]	



1/2 TALERIO

- A. Ispanijos karaliaus Pilypo II atvaizdas, jo kairėje monograma. Tarp dviejų ratelių legenda PHILIPP(us) REX ARAGON(um) VTRIV(sque).
R. Skydas su herbais, virš jo karūna. Legenda SICIL(iae) ET HIERVSAL(ymorum).

Kontrasignacija: Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna, abipus monogramos metai.

Kontrasignuota Vilniaus kalykloj 1564 m., sidabras, skersmuo apie 35 mm, vid. masė 14,6 g.



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
973	—	SICIL·ET· HIERVSAL 15 \$ 64		[95534]	R4
974	PHILIPP·R·ARAGON· VTRIV	"		[115]	
975	REX ARAGON· VTRIV	ET HIERVSAL		[1226, VE, KNM]	
976	PHILIPP·REX ARAGON· VTRIV	SICIL·ET HIERVSAL		[96VI-6]	
977	REX ARAGON· VTRIV	ET * - * HIERVSAL		[119221]	

172



TALERIS

- A. Ispanijos karaliaus Pilypo II atvaizdas, jo kairėje monograma. Tarp dviejų ratelių legenda PHILIP(pus) R(ex) ANG(liae) FRAN(ciae) NEAP(oleos) PR(inceps) HISP(aniarum).
R. Laurų vainike legenda HILARITAS VNIVERSA.

Kontrasignacija: Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna, abipus monogramos metai.

Kontrasignuota Vilniaus kalykloj 1564 m., sidabras, skersmuo apie 39 mm, vid. masė 29,5 g.

M1:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
978		PHILIP·R·ANG·FRAN· NEAP·PR·HIS	HILARI TAS VNIVER SA 15 \$ 64	[4671, 1225, VE]	R7
979		HISP	"	[12597]	
980		HIS	HILA RITAS VNIVER SA	[17]	
981		RANG·FRAN· NEAP·PRI·HISP	HILARI ·TAS· VNIVER ·SA·	[1224, VE, 97]	
982		R·ANG·FRAN· NEAP·PR·HIS·	"	[KNM]	

173



TALERIS

A. Ispanijos karaliaus Pilypo II atvaizdas, jo kairėje monograma. Tarp dvių ratelių legenda **PHILIPPVS REX ARAGON(um)**

VTRI(usque).

R. Laurų vainike legenda **HILARITAS VNIVERSA.**

Kontrasignacija: Žygimanto Augusto monograma, virš jos kunigaikščio karūna, abipus monogramos metai.

Kontrasignuota Vilniaus kalykloj 1564 m., sidabras, skersmuo apie 39 mm, vid. masė 29,5 g.



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
983	PHILIPPVS·REX ARAGON? ?RI·	HILA RITAS VNIVER SA 15 \$ 64	[KNM]	R8	

STEPOONO BATORO PINIGŲ REFORMA

1572 m., mirus Žygimantui Augustui, baigėsi Gedimino dinastija. Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu ir Lenkijos karaliumi 1573 m. buvo išrinktas Prancūzijos princas Henrikas Valua, pažadėjęs vesti Žygimanto Augusto seserį Oną. Pažado neištėsėjo ir vos po 5 valdymo mėnesių slapta pabėgo į Paryžių, kur buvo karūnuotas Prancūzijos karaliumi Henriku III Valua (1575 - 1589 m.). Henrikas Valua nespėjo nukaldinti LDK monetų.

Po prancūzo į LDK ir Lenkijos sostus buvo išrinktas Transilvanijos (Vengrija) kunigaikštis Steponas Batoras (1575-1586 m.), kuris vedė sostų įpėdinę Oną Žygimantaitę.

Dar Liublino unijos akte buvo numatyta suvienodinti (pagal vertę) LDK ir Lenkijos pinigus, tačiau tik Steponas Batoras įgyvendino šį projektą. Tuo jis prisidėjo prie abiejų valstybių ekonominio bei politinio sijungimo. 1580 m. sausio 5 d. jis išleido Ordinaciją, nustačiusią, kokios monetos turi būti kaldinamos, kokia jų kaldinimo pėda, taip pat kokie jose turi būti iškalami herbai. Ordinacijoje rašoma, kad LDK pinigų kalykla Vilniuje pereina LDK Žemės iždininko, kontroluojamo Vilniaus vaivados, tiesioginėn žinion. Žemės iždininkas atsako už kalyklos finansinę veiklą, o nuo kiekvienos sunaudotos sidabro markės (197,68 g) valdovo kasai moka 10 grašių pelno mokesčių.

Pirmosios lietuviškos Stepono Batoro monetos yra 1578 m. dvidenariai. Nors nėra pakankamai aiškių

šių monetų kaldinimo aplinkybės, tačiau jų nepaprastas panašumas į Kuršo hercogo Mintaujoje (dab. Jelgava) 1578 - 1579 m. kaldintus jo herbu pažymėtus dvidenarius (25 pav.) verčia manyti, kad ir šios, pagal išvaizdą neabejotinai lietuviškos monetos, kaldintos toje pačioje kalykloje. Kuršo kunigaikštystės dvidenariai buvo kaldinami hercogo Gotardo Ketlerio (1562 - 1584 m.) pagal jam išduotą Stepono Batoro leidimą. LDK herbas šių monetų reverse akivaizdžiai rodė, kad Kuršas pavaldus ne Lenkijai ir jos karaliui, bet tiesiogiai LDK. Gal tai ir buvo tikroji priežastis, dėl kurios 1579 m. sausio mėn. 30 d. raštu Steponas Batoras sustabdė šių monetų kaldinimą, nes vėliau Vilniaus kalykloje suprojektuotos monetos - žinomas 1579 m. bandomasis šilingas - turėjo abiejų susijungusių valstybių - Lietuvos ir Lenkijos herbus. Dar vėliau, 1580 m., Seime dviem herbų kaldinimas LDK monetose buvo užfiksuotas kaip privaloma norma.

Nuo 1580 m. kaldintos naujo nominalo LDK sidabrinės monetos - šilingai, prilyginti trečdaliui grašio. Vėliau, po minėtos Ordinacijos, kaldinami denarai, šilingai, grašiai, trigrashaiai, šeštokai, taleriai ir dukatai (žr. 17,18 lent.). Populiariausiai tapo trigrashaiai, jie buvo kaldinami nuolat (žr. 17 lent.).

Trečiokuose iškalta nemaža heraldinių ženklių, priskiriamų kalyklos valdytojams, pinigiams. Pirmą kartą LDK monetose pavartotas LDK Žemės iždininko (Jono Glebavičiaus) herbas ✪ [46]. Pinigių ženkliais laikytini



M2:1

25 pav. Kuršo hercogo Gotardo Ketlerio dvidenaris

lapelis, du lapeliai, trilapis, neabejotinai rodantys Vilniaus kalyklą (žr. 20 lent.).

Stepono Batoro lietuviškuose taleriuose išvardinti visi valdovo titulai, bet nėra jokių monetos požymų (nominalo, žodžio *MONETA* ar pan.), kaip kitose monetose. Tik jų masė (sidabro kiekis) išduoda juos taleriu esant. Yra žinoma talerų spaudais nukaltų monetų, kurių masė pusantro ar net du kartus didesnė negu talerio, taip pat auksinių 10 dukatų (1 portugalo) vertės monetų [129,134,46,108]. Tai bandomosios monetos, šitai patvirtina ir jų unikalumą.

Pagal Stepono Batoro 1580 m. Ordinaciją

Vilniaus kalyklai vadovavo LDK Žemės iždininkas, prižiūrimas Vilniaus vaivados Mykolo Radvilos (žr. 19 lent.). Šių meniškų monetų spaudus sukūrė italių kilmės meistras Petrus Platina [135].

Auksinės monetos buvo kaldinamos atskiroj kalykloj, kurių administravo ne LDK Žemės iždininkas, o paties didžiojo kunigaikščio paskirtas pareigūnas. Tuo paaškinamas LDK kanclerio (1585 - 1589 m.) Leono Sapiegos herbo iškalimas LDK dukatuose. Tuo tarpu sidabro monetose buvo LDK Žemės iždininkų Teodoro Skumino Tiškevičiaus (1586 - 1590 m.) ir jų pakeitusio Dimitro Chaleckio (1590 - 1598 m.) heraldiniai ženklai.

18 lentelė. Stepono Batoro monetų metrologiniai duomenys

Moneta	Masė, g	Praba, lotai*	Sidabro kiekis, g	Nukaldinta monetų iš vienos Krokuvos markės (197,68 g)	
				ligatūrinės	sidabro
Denaras	0,366	1,5	0,036	540	5760
Dvidenaris	0,54	2,0	0,07	366	2824
Šilingas	1,12	2,6	0,20	178	990
Grašis	1,86	5,6	0,67	106	295
Trigašis	2,37	13,5	2,015	83	98
Šeštokas	4,75	13,5	4,03	42	49
Taleris	28,83	13,5	24,32	7	8,13

STEAPONAS BATORAS

1576 - 1586 m.

S - STEPHANUS



- Batorų giminės herbas (Slibino iltis)

17 lentelė. Stepono Batoro monetų emisijų chronologija

Metai	Moneta								
	1 den.	2 den.	1 šil.	1 gr.	3 gr.	6 gr.	1 tal.	1 duk.	
1578	*								
1579		*							
1580	*	*	*	*	*		*		
1581	*	*	*	*	*	*			
1582	*	*		*	*				
1583	*			*	*				
1584	*			*	*				
1585	*			*	*	*			
1586				*			*		

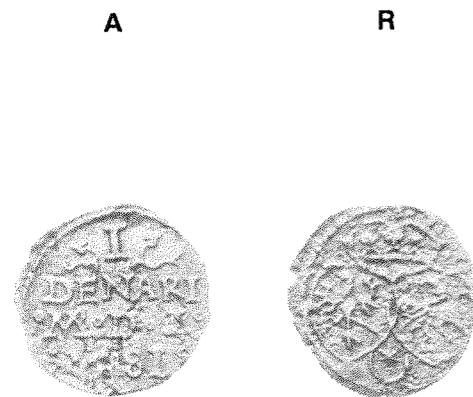
* Lotinėje prabavimo sistemoje 16 lotų atitinka gryną sidabrą (žr. 43 lent.)

19 lentelė. Vilniaus monetų kalyklių administratoriai Stepono Batoro valdymo metais

Vilniaus vaivada	LDK Žemės iždininkas	Kalyklos valdytojas (laikytojas)
Mykolas Radvila 1580 - 1589	Laurynas Vaina 1576 07 30 - 1580	Jacekas Młodziejovskis 1578 - 1580
	Jonas Glebavičius 1580 - 1583 06 01	Jonas Abramavičius (laikytojas) 1581
		Stanislovas Sabinas 1581 - 1583
	Teodoras Skuminas Tiškevičius 1586 06 01 - 1590 03 13	Leonas Sapiega 1585 - 1586 (sidabro monetų kalykla) 1585 - 1591 (aukso monetų kalykla)

20 lentelė. Vilniaus kalyklos ženklai lietuviškose Stepono Batoro monetose

Ženklas	Ženklo priklausomybė
	Leonas Sapiega
*	Jonas Glebavičius
*	Teodoras Skuminas Tiškevičius
; ;	Petrus Platina
- ; -	"
	"
; ; -	"
; -	Nežinomų spaudų raižytojų ženklai
-	"
	"
*	"



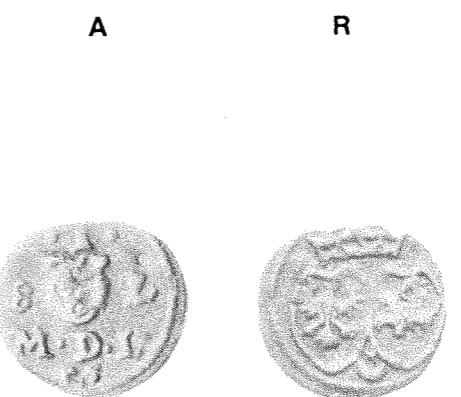
DENARAS

- A. Romėniškas skaičius I, abipus jo po lapeļį, po juo legenda **DENARI M(agni) D(ucatus)** L(ituaniae). Apačioje metai.
R. Erelis ir Vytis ant atskirų skydų, virš skydų karūna, apačioje LDK Žemės iždininko herbas ☈.

Vilniaus kalykla, 1581 m., bilonas, skersmuo apie 13 mm, masė 0,38 g, praba apie 95.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
984	1581	Q Q DENARI • M • D • L • • 1581 •	✉	[134158, 959434,KNM]	R*	Bandomoji moneta; varinė



DENARAS

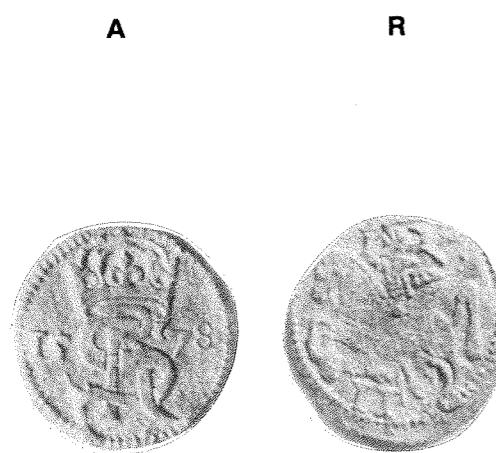
- A. Romėniškas skaičius I, po juo skydas su Batorų giminės herbu, abipus jo paskutinieji du metų skaitmenys. Po skydu raidės **M(agni) D(ucatus)** L(ituaniae), apačioje kalyklos ženklas - dvilapis.
R. Erelis ir Vytis ant atskirų skydų, virš skydų karūna, apačioje LDK Žemės iždininko herbas ☈.

Vilniaus kalykla, 1582* m., bilonas, skersmuo apie 12 mm, masė apie 0,3 g, praba apie 95.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
985	1582	· I · 8 - 2 M·D·L Q Q	✉	[955716,KNM]	R*	Bandomoji moneta; varinė

* Žinomas 1583 m. pažymėtas falsifikatas.



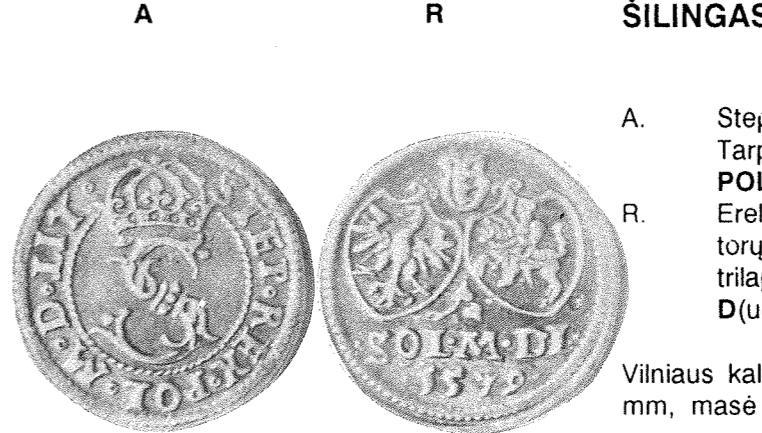
M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
986	1578	15 - 78	II	[112289,124149,K]	R6

DVIDENARIS

- A. Stepono Batoro monograma, virš jos karūna.
Abipus monogramos metai.
R. Vytis, po juo romėniškas skaičius II.

Vilniaus kalykla, 1578 m., sidabras, skersmuo apie 14,5 mm, masė 0,54 g, praba 125.



M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
987	1579	STEP · REX · POL · M · D · L · 1579 ·	SOL · M · D · L · 1579 ·	[95629]	R*	Stora (apie 2 mm), aukštos prabos; bandomoji moneta



ŠILINGAS

A. Stepono Batoro monograma, virš jos karūna. Ant monogramos skydelis su Batorų giminės herbu. Tarp dviejų ratelių legenda **STEPHAN(us) D(ei) G(ratia) REX POL(oniae)**. Erelis ir Vytis ant atskirų skydų, virš skydų karūna, po jais LDK Žemės iždininko herbas . Tarp dviejų ratelių legenda **SOLIDVS MAG(ni) D(ucatus) LIT(uaniae)**. Metai ir kalyklos ženklas - trilapis.

Vilniaus kalykla, 1580 - 1583 m., bilonas, skersmuo 17,5 - 19 mm, vid. masė 1,2 g, praba apie 160.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
988	1580	STEPHAN D G REX PO	SOLIDVS MAG D LI 1580	[957197]	R8	
989	1581	REX o PO o	D o LIT 1581	[957204]	R1	
990	"		D L 1581	[9510130]		
991		REX P	"	[95668]		
992	"		L 1581	[K]		
993		STPHAN D G REX P	L 1581	[959432]		
994		STPA D G REX POL	"	[95667]		
995		POL	SOLIDVS MAG D o L 1581	[112291]		
996		STEPHAN o D G o REX o POL o	SOLIDVS o MAG o D o LIT o 1581	[9510131]	A - monograma su lapeliais	

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
997		REX PO	SOLIDVS MAG D L 1581	[112290]	R1	
998	1582	STEPH D G REX POL	SOLIDVS MAG D L 1582	[K]	R1	
999		POB	"	[95688]		
1000		PO	"	[95690]		
1001		PO	L 15 8 Z	[ČDM]		
1002		POL	158Z	[K]		
1003		POL	15 8 Z	[954990]		
1004		POL	D LIT 158Z	[95689]		
1005		"	L 8 Z	[K]		R - metai nepilnai užrašyti
1006		G REX POL	D L 158 Z	[ČDM]		
1007		STEPH o D G REX POL	SOLIDVS MAG D L 158 Z	[112292]		
1008	1583	STEPH D G REX PO	SOLIDVS M D LIT 1583	[95707]	R1	
1009		PO	"	[K]		
1010		POL	"	[95708]		
1011		POL	LIT 1583	[A.R.57-2]		
1012		REXPOL	1583	[ČDM]		
1013		STEPHAN D G REX POL	SOLIDVS o M o D o LIT 1583	[95709]		
1014		PO	SOLIDVS o M o D o LIT o 1583	[K]		R - abipus karūnos po tašką
1015		STEP D G REX POL	SOLIDVS M D LIT 1583	[954993]		
1016		"	1583	[A.R.57-3]		
1017		REX POL	1583	[112293]		
1018		REX POL	SOLIDVS M D LIT 1583	[A.R.57-1]		



ŠILINGAS

- A. Stepono Batoro monograma, virš jos karūna. Ant monogramos skydelis su Batorų giminės herbu. Tarp dviejų ratelių legenda **STEPHAN(us) D(ei) G(ratia) REX PO(loniae)**. Erelis ir Vytis ant atskirų skydų, virš skydų karūna. Tarp dviejų ratelių legenda **SOLIDVS MAG(ni) D(ucatus) LIT(uaniae)**. Metai ir kalyklos ženklas - trilapis.

Vilniaus kalykla, 1581 m., bilonas, skersmuo 17,5 - 19 mm, vid. masė 1,12 g, praba apie 160.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
1019	1581	STEPHAN • D • G • REX • PO	LI • 1581	SOLIDVS • MAG • D • [95669]	R1
1020	"		LIT 1581	[959433]	
1021		STEPH • D • G • REX • POL	LIT • 1581	M • D • [134151]	
1022		STEPHAN • D • G • REX • PO	LI • 1581	[ČDM]	



ŠILINGAS

- A. Stepono Batoro monograma, virš jos karūna. Ant monogramos skydelis su Batorų giminės herbu. Tarp dviejų ratelių legenda **STEP(hanus) D(ei) G(ratia) REX POL(oniae)**. Erelis ir Vytis ant atskirų skydų, virš skydų karūna. Tarp dviejų ratelių legenda **SOLIDVS M(agni) D(ucatus) LIT(uaniae)**. Metai ir kalyklos ženklas - trilapis.

Vilniaus kalykla, 1584 - 1585 m., bilonas, skersmuo 18 - 18,5 mm, vid. masė 0,95 g, praba apie 160.

M2:1

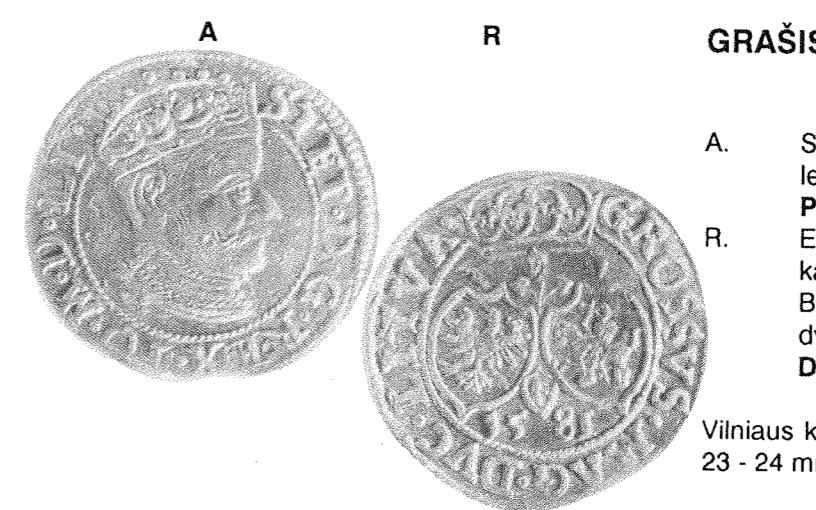
Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
1023	1584	STEP•D•G•REX•POL	SOLIDVS•M•D• LIT•1584	[K]	R1	R - po skydais taškas
1024	"		"	[959455]		R - abipus karūnos po tašką
1025	"		"	[95721]		R - abipus karūnos ir po skydais po tašką
1026	1585	"	LIT•1585	[4657]	R1	R - po skydais taškas
1027	"		"	[K]		R - abipus karūnos po tašką
1028	"		"	[95747]		R - abipus karūnos ir po skydais po tašką
1029	"		LIT 1585	[K]	"	



GRAŠIS

A. Stepono Batoro atvaizdas. Tarp dviejų ratelių legenda **STEPH(anus) D(ei) G(ratia) REX POL(oniae) M(agnus) D(ux) LI(tuaniae)**. Erelis ir Vytis, virš jų karūna, po jais Batorų giminės herbas, žemiau metai ir pinigiaus ženklas 不肯 . Tarp dviejų ratelių legenda **GROSSVS MAG(ni) DVC(atus) LIT(uaniae)**.

Vilniaus kalykla, 1580 m., sidabras, skersmuo 21,5 mm, masė 1,64 g, praba apie 350.



GRAŠIS

A. Stepono Batoro atvaizdas. Tarp dviejų ratelių legenda **STEPH(anus) D(ei) G(ratia) REX PO(loniae) M(agnus) D(ux) LIT(uaniae)**. Erelis ir Vytis ant atskirų skydų, virš skydų kalyklos ženklas - trilapis ir karūna, po jais Batorų giminės herbas, žemiau metai. Tarp dviejų ratelių legenda **GROSSVS MAG(ni) DVC(atus) LITVA(niae)**.

Vilniaus kalykla, 1580 - 1581 m., sidabras, skersmuo 23 - 24 mm, vid. masė 1,86 g, praba apie 350.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn	Pastabos
1030	1580	STEPH·D·G·REX· POL·M·D·LI·	GROSSVS·MAG· DVC·LIT 15 - 80	[95655, KNM, 120438]	R8	R-virš Erelio ir Vties - 不肯
1031	"	"	"	[4660, 120439]		R-žemiau Batorų herbo - 不肯

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
1032	1580	STEPH·D·G·REX· PO·M·D·LIT	GROSSVS·MAG·DVC· LITVA	[95654]	R5
1033	"	"	LITVA· 1580	[120435]	
1034	"	"	·GROSSVS·MAG·DVC· LITVA· 1580	[A.R.57-5]	
1035		L·	GROSSVS·MAG·DVC LITVA · 1580	[A.R.57-6]	
1036		LIT·	GROSSVS·MAG·DVC · DITVA · 1580	[96VII-3]	
1037		STEP·D·G·REX· PO ·M·D·LI· 15 - 80		[965705]	
1038		STEP · D · G · REX · PO · M · D · LI · 15 - 80	LITVA [K]		
1039		·STEP · D · G · REX · PO · M · D · L · 15 - 80	"	[120437]	
1040		STEP · D · G · REX · PO · M · D · LI · 1580	LITVA · [120436]		
1041	1581	STEP · D · G · REX · PO · M · D · LI · 1581	GROSSVS · MAG · DVC · LITVA	[95666]	R7
1042		"	LITVA · 15 - 81	[113382]	
1043		·STEP · D · G · REX · PO · M · D · L · 15 - 81	"	[113381]	



A R TRIGRAŠIS

- A. Stepono Batoro atvaizdas. Legenda **STEP**(hanus) **D**(ei) **G**(ratia) **REX PO**(loniae) **M**(agnus) **D**(ux) **LIT**(uaniae).
R. Erelis ir Vytis, virš jų romėniškas skaičius III, po jais legenda **GROS**(sus) **ARG**(enteus) **TRIP**(lex) **M**(agni) **D**(ucatus) **LITVA**(niae). Apačioje Batorų giminės herbas, abipus jo metai.

Vilniaus kalykla, 1580 m., sidabras, skersmuo 21 - 22 mm., vid. masė 2,37 g, praba 844.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
1044	1580	STEP • D • G • REX • PO • M • D • LIT	III GROS ARG TRIP M D LIT - VA 15 - 80	[95653]	R4
1045	"	TRIP M D LIT - VA 15 - 80	[10885,K]		
1046	"	TRIP M D LIT - VA 15 - 80	[112303]		
1047	"	TRIP M D LIT - VA 15 - 80	[959424]		
1048	POL • M • D • LI	TRIP M D LIT - VA 15 - 80	[ČDM,120419]		
1049	STEPH D G REX PO M D LI	GROS ARG TRIP M D LIT - VA 15 - 80	[9510129]		



A R TRIGRAŠIS

- A. Stepono Batoro atvaizdas. Legenda **STEP**(hanus) **D**(ei) **G**(ratia) **REX PO**(loniae) **M**(agnus) **D**(ux) **LIT**(uaniae).
R. Erelis ir Vytis, virš jų romėniškas skaičius III, po jais legenda **GROS**(sus) **ARG**(enteus) **TRIP**(lex) **M**(agni) **D**(ucatus) **LITVA**(niae). Apačioje Batorų giminės herbas, abipus jo metai.

Vilniaus kalykla, 1580 m., sidabras, skersmuo 20,5 - 22 mm, vid. masė 2,37 g, praba 844.

M2:1

Nr.	Metai	A	R	Inf. š.	Rn
1050	1580	STEP • D • G • REX • POL • M • D • LI	• III • GROS ARG TRIP MD LIT - VA 15 - 80	[955704]	R4
1051		LI	III GROS ARG TRIP MD LIT - VA 15 - 80	[K]	
1052	"		LIT - VA 15 - 80	[112304]	
1053	"		TRIP MD LIT - VA 15 - 80	[134163]	